

SLOVENSKI NAROD

Izloži vsak dan popoldne izvenredno sedelje in prazniti. // Inerati do 80 pošt vrt do Din 2, do 100 vrt do Din 2,50, od 100 do 300 vrt do Din 3, večji inerati pet vrt do Din 4. Popust po dogovoru, inerati dovek posebej. // "Slovenski Narod" voljo mesečno v Jugoslaviji Din 12, za izvenredno Din 25. // Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Kraljeva ulica 8. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg 2. 7 // NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon 2. 26 // CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocanova ul. 2, telefon št. 190 // JESENICE: Ob kolodvoru 101 // SLOVENSKI GRADEC, Slovniški trg 5 // Pošta Ljubljana št. 10351.

Preokret na Balkanu:

Pogajanja med Rusijo in Turčijo so zastala

Rusija je stavila nesprejemljive zahteve, katerih izpolnitev bi pomenila konec nevtralnosti in neodvisnosti Balkana — Turški zunanji minister zapustil Moskvo

PARIZ, 18. oktobra. br. Dočim so vse zadnje dni prihajale iz Moskve vesti, da so pogajanja med Rusijo in Turčijo tik pred zaključkom in so svetovne agencije že v soboto objavile vest, da je turško-ruski pakt že sklenjen, je nastal včeraj popoln preokret. Rusija je v trenutku, ko se je turški zunanji minister že odpravil iz Moskve, da ponese turški vladi v odobritev načrt novega pakta, postavila nove zahteve, ki so za Turčijo docela nesprejemljive tako, da so se pogajanja v zadnjem trenutku razbila. Turški zunanji minister Saradzoglu je zapustil Moskvo in ni verjetno, da bi se še vrnil. Ker je bil od sporazuma med Rusijo in Turčijo odvisen v veliki meri nadaljnji razvoj položaja na Balkanu, pomeni razbitje pogajanj med Ankaro in Moskvo popoln preokret. Enako, kakor svoječasno pri pogajanjih z Anglijo in Francijo, se je Rusija tudi pri pogajanjih s Turčijo poslužila stare taktike ter zavlačevala pogajanja tako dolgo, da je med tem sklenila sporazum z Nemčijo o zavojevanju baltičskih držav. Ta politika Rusije je zbudila v svetovni javnosti splošno začudenje in še bolj izpodkopala zaupanje v iskrenost ruske vlade.

Saradzoglu zapustil Moskvo

Moskva, 18. okt. s. Agencija Tas poroča:

Davi je odpotoval iz Moskve v Ankaro turški zunanji minister Saradzoglu s svojim spremstvom. Na kolodvoru so se poslovili od njega namestnika komisarja za zunanje zadeve Potemkin in Dekanov, zastopnik uprave mesta Moskve, poveljnik garnizije v Moskvi, turški poslanik Ali Hajdar Aktaj, več drugih diplomatov in urugl. Z zunanjim ministrom Saradzoglom je odpotoval tudi ruski poslanik v Ankari Terentijev. Kolodvor je bil okrašen z ruskimi in turškimi zastavami, na peronu pa je bila postrojena častna četa.

Uradni komunikacije

Moskva, 18. okt. s. Ob odhodu turškega zunanjega ministra Saradzoglu iz Moskve je bil davi izdan v Moskvi naslednji uradni komunikat:

Bivanje turškega zunanjega ministra Saradzoglu v Moskvi je pripomoglo obojestranski izmenjavi mnenj o odnosih med Rusijo in Turčijo. Razgovori so se vršili v prišči atmosferi in so znova potrdili nezmenjenost prijateljskega odnosa med Rusijo in Turčijo ter željo obeh strani za ohranitev miru. Obe strani sta sklenili, da ostaneta v stiku glede vseh vprašanj, ki zanimajo Rusijo in Turčijo.

Zakaj ni prišlo do sporazuma

Pojasnili predsednika turške vlade na seji vladne stranke

London, 18. okt. s. Na seji turške vladne stranke v Ankari je sredi poročil ministri predsednik Sajdan, da so se pogajanja med Rusijo in Turčijo za sklenitev pogodbe razbila. Sajdan je dejal, da je Rusija stavila take predloge, ki jih Turčija ni mogla sprejeti, ne da bi kršila obveznosti svojih pogodb z Anglijo in Francijo. Sajdan je dalje poudaril, da sta ob priliki odhoda zunanjega ministra Saradzoglu v Moskvo obe vladi že bili izmenjali svoje poglede o nekaterih točkah, ki bi tvorile pogodbo. Ko pa so se potem pogajanja v Moskvi začela, je Rusija nena doma stavila popolnoma nove predloge,

ki jih ni bilo mogoče spraviti v sklad s turškimi pogodbami z Anglijo in Francijo. Pa tudi s stališča varnosti Turčije so bile garancije, ki jih je ponujala Rusija, takega značaja, da ne bi nudile kompenzacije za ono, kar je Rusija od Turčije zahtevala. Glede vprašanja Dardanel smatra Turčija za bistveno, da ne sprejme posebnih obveznosti, razen mednarodnih splošnega pomena. Zato za sedaj v pogajanjih med Rusijo in Turčijo ni bilo mogoče doseči nobenega definitivnega rezultata. Turški odnosi z Rusijo pa ostanejo še nadalje na prijateljski osnovi.

Kaj je zahtevala Rusija od Turčije

V zadnjem trenutku postavljene nesprejemljive zahteve

Bukarešta, 18. oktobra. e. Po vestih iz Moskve je ruska vlada v zadnjem trenutku postavila za sklenitev pogodbe med Rusijo in Turčijo take zahteve, ki jih Turčija ni mogla sprejeti. Rusija je zahtevala od Turčije v naprej priznanje sledečih treh pogojev:

1. Turčija naj bi priznala razdelitev Poljske.

2. Ustanovi naj se blok balkanskih držav, ki bi bil pod vplivom Nemčije in Rusije.

3. Turčija naj vpliva na Rumunijo, da bo slednja odstopila Rusiji Besarabijo in nekatere manjše predele bivšega ruskega ozemlja.

Če bi Turčija sprejela te tri pogoje, bi se pogajanja nadaljevala in ne bi bilo nobene ovire več za sklenitev pogodbe med Rusijo in Turčijo. Odgovor turškega zunanjega ministra na te pogoje je bil negativen in zaradi tega so bila pogajanja prekinjena.

Ankara, 18. okt. e. Novih ruskih predlogov, ki so bili predloženi zunanjemu ministru Saradzoglu, turška vlada ni mogla sprejeti, ker niso v skladu s pogodbami in obveznostmi, ki jih ima Turčija s Francijo in Anglijo. Nove ruske zahteve tudi niso v skladu z znanjo politiko, ki jo hoče Turčija uveljavljati v bodočnosti, kakor tudi ne s položajem, ki ga ima Turčija v Dardanelah. Iz uradnih krogov sporočajo, da bo turška vlada kljub temu nadaljevala pogajanja z Rusijo v tako prijateljski atmosferi, kot so potekala pogajanja Saradzoglu v Moskvi.

Kaj je ponudila Turčija

Balkan mora ostati nevtralen in nedotakljiv

Bukarešta, 18. okt. e. Po poročilih iz Ankare je turška vlada naročila svojem zunanjemu ministru Saradzoglu, naj odkloni podpis pogodbe med Rusijo in Turčijo, v katero je ruska vlada pri zadnjem redigiranju vnesla nove zahteve, katerih Turčija ne more sprejeti. Turčija bi bila pripravljena pristati samo na naslednje pogoje:

1. Turčija je pripravljena kadarkoli dati pobudo za osnovevanje balkanskega bloka držav s pogojem, da ostane blok balkanskih držav strogo nevtralen.

2. Turčija se obveže, da ostane nevtralna, zlasti tedaj, če bi Rusija začela vojno z Anglijo in Francijo.

3. Turčija bo sodelovala v vojni samo tedaj, če bi se Italija postavila na stran Nemčije proti zapadnim velesilam. V tem primeru bi se Turčija takoj postavila na stran Francije in Anglije.

4. Glede plovbe skozi Dardanele se hoče Turčija ravnati po določbah konvencije, ki je bila sklenjena v Montreuxu, po kateri je dovoljen tujim vojnim ladjam

prehod, če gredo na pomoč žrtvi neizvane napada.

5. Če bi bila katera izmed balkanskih držav napadena, se bo Turčija postavila na stran napadene države, ki ni izvala napada. Z vsemi svojimi silami bo Turčija v tem primeru pomagala napadeni državi pri obrambi njene teritorialne integritete in njene neodvisnosti.

Končno je turški zunanji minister Saradzoglu sporočil, da bi Turčija vstopila v vojno v naslednjih okoliščinah:

1. Če bodo zapadne sile zaprosile za obrambo vzhodnega Sredozemskega morja.

2. Če bi bila proti eni izmed članic Balkanske zveze podvzeta neizvane vojna.

3. Če bo Turčija sama napadena.

Papen nenadno odpotoval iz Ankare v Berlin

Ankara, 18. okt. s. Nemški poslanik von Papen je sinoči nenadno odpotoval v Berlin. Danes je za njim odpotovala tudi njegova žena.

Kronski svet v Bukarešti

Rumunija bo do skrajnosti branila svojo neodvisnost

Bukarešta, 18. okt. e. Sredi se se sestali člani rumunske vlade na seji pod predsedstvom kralja Karola. Razpravljali so o položaju, ki je nastal ob prekinitvi pogajanj med Turčijo in Rusijo. O seji ni bil izdan službeni komunikat, iz dobro informiranih krogov pa se je izvedelo, da bo Rumunija v novem položaju, kakor vedno prej, za vsako ceno branila svojo neodvisnost, nevtralnost in teritorialno integriteto.

Bukarešta, 18. okt. e. Agencija Stefani javlja v zvezi z odhodom turškega zuna-

nega ministra Saradzoglu iz Moskve, da se vračajoči turški zunanji minister ne bo sestal z rumunskim zunanjim ministrom Gafencom v Konstanci in tudi ne kje drugje. Saradzoglu se vrača iz Moskve naravnost v Ankaro. V službenih krogih rumunske vlade demantirajo vest, da bi se pogajanja med Turčijo in Rusijo prekinila oziroma da pogajanja niso uspela zaradi vprašanj, ki se tičejo Rumunije. V rumunskih vladnih krogih izjavljajo, da Rumunija ne potrebuje za ureditev svojih odnosov z Rusijo nobenega posrednika.

Italija se ne bo dala odriniti

Rim najavljaja svoj veto proti ruskemu prodiranju na Balkan

Rim, 18. oktobra. e. Italijanski listi se zelo obširno bavijo z odnosi med Rusijo in Turčijo v kolikor se tičejo tudi balkanskih držav. Vodilni listi pravijo, da bi se mogle Jugoslavija, Grčija in Rumunija izogniti veliki nevarnosti edino na ta način, da upoštevajo italijanske interese na Balkanu in da uravnajo svoje zadržanje pod vodstvom in tesnim sodelovanjem Italije. Italijanski listi citirajo angleška poročila, ki pravijo, da Italija nima namena, da bi

sodelovala v kakršnemkoli vojnem konfliktu, temveč je njen davni namen, da ohrani mir, zlasti v Podunavju in na Balkanu. Italija si resno prizadeva, da vzpostavi na Balkanu novo in boljše ravnotežje sil ter da razširi na vsem Balkanu svojo gospodarsko ekspanzivnost. Ruskega prodiranja na Balkan Italija ne bo mirno gledala, prav tako se tudi ne bo dala izpodrinuti od Nemčije.

V Moskvo je prispel osebni Hitlerjev kurir

Nemčija hoče vedeti, v koliko lahko računa na rusko pomoč

London, 18. okt. o. »Daily Mail« poroča iz Moskve, da je bil poseben kurir, ki je prinesel Hitlerjevo spomenico Stalinu, kancelarjev gospodarski svetovalec Wilhelm Kettler. V diplomatskih krogih izjavljajo, da je Hitler sporočil Stalinu željo, naj bi se določil obseg pomoči, ki jo lahko Nemčija pričakuje od Rusije. V Berlinu so po trditvah »Daily Maila« zelo vznemirjeni zaradi zadržanja Rusije in Italije, posebno pa zaradi položaja Finske, ker bi Rusija lahko prišla v možnost, da bi kontrolirala švedske rudnike železa, ki

so največje važnosti za oskrbovanje Nemčije.

Amsterdam, 18. okt. p. Glede na glasove, ki govorijo o pobudi za pogajanja med Nemčijo in Italijo o medsebojni pomoči, poroča berlinski dopisnik amsterdamskega lista »Telegraaf«, da se zdi kot gotovo, da je Mussolini energično odklonil sodelovanje s Sovjetsko Rusijo, v kolikor bi bilo naperjeno proti zapadnim državam. Italija je mnogo žrtvovala za borbo proti komunizmu v Spaniji ter bo odklonila vsako sodelovanje s predstavniki komunizma, zlasti še po velikih koncesijah, ki jih je Nemčija priznala Rusiji na Baltičkem morju.

Izselitev Nemcev tudi iz Rusije?

Izjava predsednika nemške preseljevalne komisije von Twardovskega

London, 18. okt. s. Danes je dospela v Moskvo nemška misija, ki ima oficalno nalogo, da uredi vprašanje repatriacije Nemcev iz ruskega dela Poljske. Verjetno pa je, da bo komisija razpravljala tudi o repatriaciji Nemcev v ostalem delu Rusije.

Berlin, 18. okt. e. Predsednik nemške delegacije, ki so ji poverjena pogajanja in ureditev vseh vprašanj, ki se tičejo izselitve Nemcev iz baltičskih držav von Twardovsky je izjavil tujim novinarjem v Berlinu, da znaša imetje Nemcev, ki se morajo izseliti iz Estonije in Letonske, okrog pol milijarda mark. Vsi Nemci, ki se bodo izselili iz baltičskih držav, bodo dobili od nemške vlade denarno podporo in jim bo na ta način omogočeno ustvariti si novo eksistenco v Nemčiji, toda izplačani jim denar je samo posojilo, katerega bodo morali nemški vladi vrniti, ko bodo

prodali svoje premoženje v baltičskih državah. Twardovsky je tudi izjavil, da bodo vsa ta vprašanja, ki se tičejo izselitve in prodaje premoženja, dokončno likvidirana šele v nekaj letih. Po ureditvi izselitvenih vprašanj v Estoniji in Letonski, se bo pričelo izseljevanje Nemcev iz Litve. V temu so se pogajanja glede tega z litvansko vlado. Nemčija hoče, je še izjavil von Twardovsky, da se vsi Nemci iz drugih držav preselijo v meje Nemčije.

Berlin, 18. okt. e. V poročilih agencije »United Press« o izselitvi nemških manjšin iz drugih držav, se omenja, da prebiva v Estoniji 16.000, v Letonski 62.000, v Litvi 35.000, v Galiciji 150.000, v Rumuniji 750.000, v Jugoslaviji 600.000, v Madžarski 480.000 in v južni Tirolski 200.000 Nemcev, to je skupaj 2.200.000 Nemcev in da bodo vsi ti Nemci naseljeni v nekdanjih zapadnih poljskih pokrajinah.

Severne države v obrambi svojih pravic

Finska čaka na sklepe konference skandinavskih držav

LONDON, 18. okt. e. Švedski zunanji minister Sandler je izjavil zastopnikom tujih listov v zvezi s konferenco poglavarjev skandinavskih držav, da bo na tej konferenci slovesno proklamirana popolna nevtralnost nordijskih držav in težnja po popolnoma slobodni politiki in gospodarski strokovnosti.

držav. Danski, švedski in norveški kralji so odpotovali s vlakom v Stockholm, predsednik finske republike Kallio pa je odpotoval iz Helsinkov z letalom in sicer je bil to pot prvič v letalu. Zastopnike spremljajo številni politični in gospodarski strokovnjaki.

Takošnji podpis paktov s Francijo in Anglijo

London, 18. okt. s. Kakor izjavljajo v turških merodajnih krogih v Ankari, bo sta pogodbi med Turčijo in Anglijo ter Turčijo in Francijo podpisani še pred koncem tedna v Ankari.

STOCKHOLM, 18. okt. o. Državni poglavarji severnih držav bodo na svojem sestanku razpravljali: 1. O nevtralnosti severnih držav, 2. o obrambi in posebnem položaju Finske, 3. o gospodarskem položaju, ki je nastal zaradi vojne.

STOCKHOLM, 18. okt. s. Norveški kralj Hakon, danski kralj Kristijan in finski predsednik Kallio dospejo v Stockholm danes dopoldne. Izgleda, da bodo razgovori na konferenci nordijskih vladarjev v glavnem posvečeni Finski. Švedski zunanji minister Sandler je izjavil, da žele skandinavske države ohraniti svojo nevtralnost in neodvisnost ter same odločiti o svoji usodi.

LONDON, 18. okt. s. Ožji finski ministri svet je sklenil, da odloži sestavo odgovora na ruske predloge do zaključka konference nordijskih vladarjev v Stockholmu.

HELSINKI, 18. okt. e. Finska vlada ni izdala nobenega uradnega poročila o poteku pogajanj med finskim delegatom dr. Paasikivijem in Molotovim v Moskvi. Predstavnikom tiska pa se je iz službenih krogov sporočilo, da obstojajo v zvezi s temi pogajanjmi tekatere zelo težka in resna vprašanja, toda še vedno obstoja upanje, da bo doseženo z obojestransko dobro voljo popolno soglasje. Ruska vlada ne izvaja nobenega pritiska na finsko delegacijo in tudi ni postavila nobenega roka za sprejem ali odklonitev stavljenih predlogov, kar prihaja finski delegaciji v korist, da more v miru proučevati predloge. Po poročilih dopisnikov tujih listov v finski prestolnici pa se mobilizacija finske vojske nadaljuje, kar pa se po mnenju odločilnih činiteljev ne sme smatrati za poslabšanje položaja. Tudi ton finskega tiska je v zadnjih dneh mnogo bolj pomirjujoč.

Veliko pozornost v finski javnosti so vzbudile službene izjave Nemčije, da so odnosi med Rusijo in Nemčijo čimdalje bolj prijateljski in da Nemčija nima ničesar proti razširitvi ruskega vpliva na Baltiku. Finsko javnost je tudi presenetila vest iz službenih krogov Nemčije, da Nemčije ne zanima, kakšen bo sporazum med Finsko in Rusijo in da Nemčija tudi nima interesa, da bi se vmešavala v zadeve, ki se tičejo samo Rusije ter Finske in drugih baltičskih držav.

CURIH, 18. okt. s. »Neue Zürcher Zeitung« poroča, da zahteva Rusija od Finske sklenitev pakta o medsebojni pomoči, dovolitev posadek v mestu Hangö, omejne korekture in odstopitev štirih otokov v Finskem zalivu. Finska je pripravljena ugoditi samo tej zadnji zahtevi. Pričakovati pa je kompromisne rešitve.

Izmenjava brzojavk Roosevelt-Kalinin

WASHINGTON, 18. okt. s. Včeraj je bila objavljena vsebina brzojavk, ki sta jih izmenjala predsednik Zedinjenih držav Roosevelt in predsednik SSSR Kalinin.

Predsednik Roosevelt je brzojavil 11. oktobra: Čeravno Zedinjene države niso udeležene v sedanjih diskusijah v Evropi, želimo poudariti dolgo in globoko prijateljstvo med Zedinjenimi državami in Finsko. Upam, da to lahko storim z ozirom na ponovna skupna mirovna prizadevanja z Vami, ki so svoja privedla tudi do nove utrditve prijateljskih odnosov med Zedinjenimi državami in Rusijo. Na podlagi tega izražam iskreno željo, da ne bi Rusija stavila Finski v sedanjih pogajanjih zahtev, ki ne bi bile v skladu s temi prijateljskimi odnosi in ki bi ogrožale neodvisnost Finske. V upanju, da boste vi in ruska vlada razumeli to mojo prijateljsko gesto, Vas prosim, da sprejmete izraze mojega posebnega spoštovanja. — Roosevelt.

Dne 16. oktobra je odgovoril predsednik Kalinin: Neodvisnost finske republike je bila s strani Rusije popolnoma priznana s deklaracijo 6. decembra 1917 in suverenost Finske je bila z naše strani garantirana z mirovno pogodbo od 14. oktobra 1920. Ta dva akta sta vedno služila kot osnovna principa medsebojnih odnosov med Rusijo in Finsko. Pogajanja med Rusijo in Finsko, ki so sedaj v teku, so v skladu s temi principi, kljub gotovim napačnim verzijam, ki izhajajo iz krogov, ki očitno ne žele miru v Evropi. Edini namen pogajanj s Finsko je, da se konsolidirajo medsebojni odnosi med Rusijo in Finsko ter utrdi prijateljsko sodelovanje, ki naj zagotovi varnost Rusije in Finske. — Kalinin.

Borzna poročila.

Curia, 18. oktobra. Pariz 10.11, London 17.52, New York 445.875, Bruselj 74.60, Milan 22.50, Amsterdam 236.25, Berlin 178.—, Stockholm 106.20, Oslo 101.25, Kopenhaga 84.05.

Kako so Nemci prišli v Scapa Flow

Pripovedovanje kapitana nemške podmornice

Berlin, 18. okt. AA. DNB: Poveljnik nemške podmornice, ki je v zalivu Scapa Flow potopila »Royal Oak« in nevarno poškodovala vojno ladjo »Repulse«, je po vrnitvi v domovino popisal potek dogodkov v Scapa Flow. Na podlagi točnega opazovanja, je rekel kapitan, je nemška podmornica ugotovila, kako bo najugodnejše zapluti v Scapa Flow. Tako se mi je posrečilo pasirati mrežo angleških min. Ko smo prispeli v pristanišče, sem opazil ravno pred seboj obris dveh vojnih ladij. Krenili smo naravnost proti njima. Ko smo bili v primeri razdalji, sem dal nalog točno naravnati cevi za lansiranje torpedov. Prvi torpedo je zadel vojno ladjo z dvema dimnikoma, ladjo, ki je bila dalje od naše podmornice. Drugi torpedo je zadel ladjo, ki nam je bila bližja. Ker je bližnja ladja delno zakrivala veliko bolj oddaljeno ladjo, smo mogli s prvim torpedo delno meriti samo v tisti del ladje, ki smo ga videli. Zato smo zadelo samo krmo te ladje in ta ladja (»Repulse«) je nevarno poškodovana, tako da smo mogli ugotoviti, da se je sprednji del globoko potopil pod vodo. Učinek drugega torpeda je bil strahovit. Visoki valovi so pljusnili ob boku ladje, z vseh strani smo pa videli stebre plamenov in vseh mavričnih barv. Koj nato je več ladijskih sten zletelo v zrak. Deli dimnikov, jamborov in mostiča so leteli na vse strani. Medtem se je podmornica obrnila in smo odpluli iz luke, ker naša naloga ni bila, da potopimo britanske ladje v eni sami angleški vojni luki, ampak nas takoj se druge naloge. Po isti poti, kakor smo prišli, smo luko tudi zapustili. Ko smo pluli iz luke, smo videli, kako britanski reflektorji preiskujejo morskno gladino in da pošiljajo na vse strani radijske brzojavke.

Včerašnji letalski spopadi

London, 18. okt. s. Včerašnji napad na vojno brodogradnjo pri Rosythu je trajal eno in pol ure. Približno ob 16. so nemška letala odletela v vzhodni smeri.

London, 18. okt. s. Poleg štirih nemških letal, za katera je nedvomno ugotovljeno, da so bila včeraj sestreljena, je verjetno, da so bila še nadaljnja tri letala tako težko poškodovana, da se niso vrnila v Nemčijo. Eno od teh se je oddaljilo po napadu v zapadni smeri, drugo iz Edinburgha. Pri napadu so bili od drobec bomb lažje ranjeni tudi štirje civilisti, med njimi dve ženski.

Nemški princ — zastopnik Poljske

Prince Aleksander Hohenlohe je imenovan za poljskega vojnega atašea pri poslanstvu v Washingtonu

Pariz, 18. okt. e. Pariški listi poročajo o dveh zanimivih porokah. Poroka sta se knez Aleksander Hohenlohe, ki se je boril v 15. ulanskem polku na Poljskem in bivši poljski veleposlanik v Berlinu Lipski. Knez Hohenlohe se je oženil z gdnico Schulze, sorodnico ameriškega veleposlanika pri poljski vladi. Poslanik Lipski se je oženil z gdnico Rose, ki je sicer poljska državljanka, a je francoskega porekla. Pri poroki kneza Hohenloha so bili za priče ameriški veleposlanik v Parizu Bullitt, poljski poslanik Lukaszewicz ter predsednik poljske vlade Sikorski ter francoski poslanik pri poljski vladi Noel. Takoj po poroki je knez Hohenlohe odpotoval v Washington, kjer bo zastopal poljsko vlado kot vojaški ataše. Lipski pa je odšel v svojo vojno edinico in se bo boril v poljski armadi v Franciji.

Anglija - Rusija

London, 18. okt. s. Rusko-angelsko zblizanje na gospodarskem polju se nadaljuje. London želi, da bi se gospodarski odnosi z Moskvo čim bolj razširili. Tudi ruska vlada temu ni nenaklonjena, izrazila pa je željo, naj bi v svojo pogajanje prišla v Moskvo kakšna avtoritativna angleška osebnost. »Daily Telegraph« poroča, da razpravljajo v angleškem zunanjem ministertvu o možnosti, da bi poslali v Moskvo posebnega emisarja, ki bi razpravjal z zastopniki ruske vlade o vseh političnih in gospodarskih vprašanjih, ki se tičejo Anglije in Rusije.

Bastianini pri Halifaxu

London, 18. okt. br. Novi italijanski poslanik Bastiani je imel danes v Foreign Office svoj prvi razgovor z zunanjim ministrom lordom Halifaxom. Razgovor je trajal eno uro in je bil zelo prijeten.

Politični obzorik

Princ Danilo črnogorski

Pred tedni so listi objavili vest, da je v Cannesu na Francoskem (nekateri listi so pogrešno poročali: na Dunaju) umrl bivši črnogorski prestolonaslednik princ Danilo, najstarejši sin kralja Nikole. To je bilo vse, kar so pisali časopisi o njem. Nobenega nekrologa mu ni nihče napisal, in položili so ga v grob, kakor se pokopje neznanca, ki je prišel umreti v tujino. In vendar je bil Danilo zadnji moški potomec nekdanje slovenske črnogorske vladarske dinastije Petrović-Njegoš. Samo »Slobodna misao«, ki izhaja v Nikšiću, je posvetila spominu pokojnega princa beležko, ki dokaj jasno osvetljuje pokojnikovo osebnost. List piše med drugim:

»Knez Danilo je bil po svoji usodi in po svoji osebnosti mnogo zanimivejši, kakor bi si človek mislil. V najtežjih časih v državnem življenju Črne gore je kazal popolno neinteresanost. Kaj ga je k temu napotilo, se točno ne ve. Mnogi mislijo, da je bila temu kriva vzgoja in izobrazba, ki so mu jo že prva leta vcepili učitelji-tujci. Občevanje za najvišji krog Evrope je v njem povzročilo popolno ravnodušnost napram patriarhalnemu načinu življenja v

London, 18. okt. s. Pri včerajšnjem napadu na železniški most čez Firth of Forth je ob začetku napada na zadnji postaji pred mostom ravno stal železniški vlak. Potnike so vprašali, če naj vlak nadaljuje vožnjo, in velika večina se je odločila za to. Ko je vlak vozil čez most, so na levo in desno padale bombe, namenjene mostu, vendar ni nobena zadela. Potniki so tudi opazovali, kako so nemški bombniki iz višine samo približno 100 m napadali vojne ladje.

London, 18. okt. s. V mestu Kirkwall na Orkneyem otoku je bil včeraj nič manj nego 6 krat dan letalski alarm.

London, 18. okt. br. V letalskem spopadu nad Severnim morjem, v katerem se je spoprijelo nekaj nemških in angleških lovskih letal, sta bili snodi sestreljeni dve nemški letali. Padli sta v morje.

Angleški napad na Emden

Amsterdam, 18. okt. AA. Stefani: Včeraj okoli polne noči so skušali britanski bombniki napasti nemško mesto Emden, oddaljeno samo 6 km od pokrajine Groning na severnem Holandskem. Nemški protiletalski topovi so britanska letala prisilili k umiku. Pol ure pozneje je vzletela eskadrila holandskih letal, da izvrši izvidne v groningski pokrajini. Nemška protiletalska obramba v Emdenu je mislila, da gre za britanska letala, in jih je začela obstreljevati, tako da so granate padle na holandska tla. Holandska vlada je naročila svojemu poslaniku v Berlinu, da protestira pri nemški vladi zaradi napada na holandska letala na nevtralnih tleh.

Vojna na morju

Oslo, 18. oktobra br. Norveški parnik »Lorenz Hansen« se je snodi v bližini Bergena potopil. Trenutno še ni znano, ali je naletel na mino ali pa je bil torpediran. Parnik je bil na poti iz Kanade v Anglijo. Vseh 26 moških posadke je bilo rešenih.

London, 18. oktobra w. Uradno poročajo, da je bil 3600-tonski parnik »Sneaton« potopljen od nemške podmornice. Vsa posadka razen enega mornarja, ki je rešila Bogota, 18. oktobra br. Nemški parnik »Helgoland« je bil moral včeraj zapustiti Puerto Colombo. Ko pa je posadka, ki je sestavljena večinoma iz Kitajcev, izvedela, da je parnik namenjen v Nemčijo, se je uprla. Interventirali so morale pristaniške oblasti, ki so kitajske mornarje pomirile. Parnik bo jutri zapustil luko.

Na Poljskem se še bijejo

Pariz, 18. okt. o. Poljsko poslanstvo v Parizu je objavilo, da se redna poljska vojska še vedno upira nemškim in ruskim četam. Poljaki se branijo proti Nemcem v okolici Suvaltija in na Karpatih, proti Rusom pa v močvirjih in gozdovih okrog Bialovic.

Pogajanja med Rusijo in Bolgarijo

Sofija, 18. okt. e. Poveljnik bolgarskega letalstva polkovnik Vasiljev, ki je pretekli mesec odpotoval v Moskvo, da bi se pogajal glede uvedbe rednega letalskega prometa med Rusijo in Bolgarijo, se je včeraj vrnil iz Moskve v Sofijo. Iz službenih krogov ni bila objavljena nobena vest o uspehu polkovnika Bojdeva. Nekateri tuje letalske poročevalske agencije so v tej zvezi objavile vest, da je Bojdev podpisal poseben sporazum glede letalskega prometa med Rusijo in Bolgarijo. Z druge strani pa se je javilo, da sporazum ni bil dosežen. Iz dobro informiranih krogov se doznava, da tudi prva, niti druga vest ni točna ter da polkovnik Bojdev ni odšel v Moskvo z namenom, da sklene letalski sporazum z Rusijo, temveč se je samo razgovarjal z odločilnimi ruskimi činitelji o nekaterih tehničnih vprašanjih v zvezi z rednim letalskim prometom med Rusijo in Bolgarijo.

njegovi domovini. Zato se je vedel, kakor da bi mu bilo vse v Črni gori tuje. Celo s svojimi najbližjimi sorodniki ni občeval. Za črnogorsko patriarhalnost je imel samo ironičen posmeh. Črno goro je smatral za malo civilizirano deželo in v njej se ni nikdar dobro počutil. Zato je kaj lahko pikturalno vse zveze z njo in se odpovedal s tako lahko prestolonasledstvu, kakor pošten poljske brez vrednosti. Po svetovni vojni je knez Danilo večinoma živel v Franciji v družbi princev z enako usodo. Pravijo, da je zapustil bogat arhiv in svoje memoare. Šele iz teh bo vidna duša in značaj tega črnogorskega princa, ki je umrl daleč od svoje rodne zemlje, kateri pa je posvečal samo toliko simpatij, kakor vsaki drugi zemlji. Preteklo leto je posetil Jugoslavijo. Ustavil se je samo na Bledu, nato pa se je zopet vrnil nazaj v Francijo. S smrtno kneza Danila je ugasnilo življenje nekdanje tako popularne srbske dinastije v Črni gori.

Tri milijarde za obrambo

Nizozemske

Haag, 17. okt. s. Holandska vlada je predložila parlamentu v odobritev izredne kredite 100 milijonov gldinarjev (okoli tri milijarde din) za obrambne svrhe.

30 letnica železničarske organizacije

Lep praznik Udruženja jugoslovenskih nacionalnih železničarjev in brodarjev

Ljubljana, 18. oktobra

V torek 24. t. m. bo obhajalo Udruženje jugoslovenskih nacionalnih železničarjev in brodarjev 30letnico ustanovitve prve nacionalne železničarske organizacije v naši državi. Ob tej priliki je izšla jubilejna številka »Glasnika železničarja in brodarja«, organizacijskega glasila, ki objavlja mnogo tudi za širšo javnost zanimivega gradiva.

Predhodnica UJNZB je bila Zveza jugoslovenskih železničarjev, ustanovljena leta 1909 24. oktobra v Trstu. Slovenski železničarji so bili pred ustanovitvijo zveze organizirani v Narodni delavski organizaciji, ki je bila ustanovljena l. 1907 tudi v Trstu. Železničarji so imeli v tej zvezi svoj odsek in v njem je vzniknila zamisel po ustanovitvi samostojne železničarske organizacije.

Čim so železničarji dobili svojo organizacijo, se je kmalu začela širiti ter izpopolnjevali po vsem slovenskem ozemlju. Že l. 1910 sta bili ustanovljeni podružnici na Jesenicah in v Mariboru in tako je or-

ganizacija zajela Slovenijo že od juga do severa.

Med vojno je organizacijsko delovanje povsem zastalo, a že po majski deklaraciji l. 1917 je Zveza jugoslovenskih železničarjev zopet oživel in v Mariboru je bil sklican izredni občni zbor. L. 1918, 5. maja je bil izredni občni zbor v Ljubljani. Tedaj je organizacija že zopet štela lepo število zaveznega članstva, 2260. Prvič po 4 letih je bil 22. septembra l. 1918 sklican v Trstu redni občni zbor. Bližal se je konec vojne, med armadami je nastala anarhija. In tedaj so slovenski železničarji morali prevzeti najtežje naloge, kajti čez slovensko ozemlje je šlo tedaj pravo preseljevanje narodov. Službe domovini, ki so jo tedaj posvetili naši železničarji, skoraj edini konstruktiven element v tistih časih brezvladja, ne bomo smeli nikdar pozabiti.

Aprila l. 1919 je bil prvi kongres narodnih železničarskih organizacij v Beogradu. Slovenska zveza se je združila s sarajevskim združenjem in Zvezo narodnih srbskih železničarjev v močno UJNZB.

Z gorske kolesarske dirke za državno prvenstvo

Najnevarnejši konkurent je bil Peterneš — Slovenski kolesarji so bili slabo zastopani

Ljubljana, 18. oktobra

Ze vnaprej se je predvidevalo, da bodo slovenski kolesarji na letošnjem gorskem državnem prvenstvu zastopani zelo skromno. Edini dirkač, ki je v nedeljo zastopal barve slovenskega kolesarstva, je bil Peterneš (»Jutarnji list« ga je v objavi rezultatov prekrstil v pravega Italijana Petronelija). Ker je ta naš dirkač znan »ot eden najvztrajnejših« sedanjih slovenskih dirkačev in se zato ne boji najhujše konkurence državnih reprezentantov te sportne panoge, je tudi njega mikalo, da nastopi v tej gorski borbi, čeprav mu je bila progla, ki se je vzpenjala iz Rude na Plješčico v razdalji 10 km, španska vas.

Nekaj izrednega v izvajanju gorskih državnih prvenstev je bilo to, da se je letos vozilo v skupnem startu in ne v posameznem kakor se to običajno izvaja. Tak izreden primer smo imeli tudi na minulem državnem prvenstvu iz Zagreba v Ljubljani (145 km), kjer se je vedno vozilo v skupnem startu, a se je letos preuključilo v posamezen start. Pač svojevrstna ambicija odločujočih faktorjev, kar jim pa glede na preživljajoče čase, ko stoji danes na glavi to, kar je bilo včeraj na nogah, ni štet v zlo!

Konkurence v tekmi ni bilo velike — le 11 dirkačev, po večini zagrebških razen našega Peterneša in Karlovcana Miheliča. Ker Grgac in Prosinek zaradi nepriljubljenosti nista nastopila, je bil naš Poljančan edini trn v peti glavni konkurentom Fiketu, Ljubici, Davidoviću in drugim, saj mu je bilo rečeno, da če onih dveh ni, naj bi se on nastopil. Ker pa fant take nasvete kaj rad presliši, je bilo treba vsaj nekaj ukreniti za vsak slučaj, in sicer organizirati protibrambo. Se pred nastopom je bil opozorjen od posameznih resnih funkcionarjev, naj bo previden in naj pazi, da ga kdo ne preuključa. Pa tudi glavni konkurentom je bilo pred startom rečeno, da bo takoj diskvalificiran oni, ki se bo med vožnjo kakorkoli pregrešil.

Nekaj minut po deseti uri je nato v hitrem diru, čeprav je ves čas bril močan nasproti veter, odšla skupina mlajših in starejših dirkačev. A kategorije proti vrhu Plješčice. Do osmega kilometra so se dr-

žali še vsi skupaj in so v ospredju bili večinoma mlajši, ne tako preračunljivi konkurenti. Ko pa se je nato strmina stopnjevala se je v ospredje prinele četvorka — Peterneš, Fiket, Ljubić, Davidović. Peterneš je ves čas v kleščah — na levi Fiket na desni Ljubić, ki drug drugega spogle dujeta in budno pazira na nevarnega Kranjca. Če je ta poskušal ubežati z leve ga je zaprl eden, če z desne, drugi, če v sredini pa oba. Kakih 150 metrov pred ciljem da Ljubić Fiketu znamenje za končni sprint. Peterneš pa, ki napeto sledi vsaki njuni kretnji brz skoči za njim. Ze sta skupaj. Zadnji zamah mišic — zmaga je že sigurna — a ojoj! trresk in »Petronelija« je na tleh. Prav ta odločilni sunek je bil tako krepak, da ga zadnje kolo, čeprav aluminijasto ni vzdržalo! prelomilo se je na dva dela, tako da mu je eden teh vrgel še verigo raz zobčasto prestavo. Naš »osmoljen« dirkač se brž znajde, zadene kolo kakršno je, na ramo in jo urnih nog ubere proti cilju, ki mu je bil pred nosom. Namestu si gurne zmage na tej težavni progi se je moral Peterneš zadovoljiti s četrtim mestom. Mnogi od prisotnih katerih se je z avtomobili, motocikli, kolesi in peš nabralo precejšnje število, so vrgla in mirnega Poljančana pomolovali za tak neprijeten izid. Šli so mu še potem v vseh pogledih na roko, vabili ga sem in tja, gostili ga in bili v splošnem — posebno funkcionarji — nasproti njemu pravi kavalirji.

Ker imajo nekateri zagrebški klubi naslednjo nedeljo še zaključne dirke na dirkališču, so Peterneša spet povabili, da se jih gotovo udeleži, kar bo najbrž tudi storil. Ni pa od teh dirk pričakovati bogve kakšnih uspehov, kajti Peterneš v dirkaliških dirkah še nima prave rutine in je za sedaj on le izvrsten cestni dirkač.

Tekma z Nemčijo odpovedana

Beograd, 18. okt. e. Nogometna tekma med nemško in jugoslovensko reprezentanco, ki je bila napovedana za danes popoldne ob 14.30, je zaradi tehničnih razlogov odpovedana.

t. m. vsak dan od 10. do 14. v zdravstvenem oddelku mestnega poglavarstva v Celju, soba št. 23.

— V celjski bolnici sta umrla 54letni železniški strojovodja Peter Tom iz Rogatica in 34letna dninarica Alojzija Golobova iz Braslova.

— Še enkrat Celje: Olimpo Po nedeljski pokalniki tekmi med SK Celjem in SK Olimpijo bo v nedeljo 22. t. m. podsavezna prvenstvena tekma med obema kluboma. Ker gre za prvenstvo in zavzema Olimpo sedaj na tabeli celjske skupine prvo mesto, bo tekma vsekakor mnogo zanimivejša od tekme, ki je bila preteklo nedeljo na Glaziji.

Cene na ljubljanskem trgu

Ljubljana, 18. oktobra

Cene na ljubljanskem trgu se niso bistveno spremenile od začetka meseca. Pocenili se niso več jesenski pridečki, podražilo se pa tudi ni kolonialno blago, kakor so se nekateri več ali manj »pravičeno« bal.

Stalne so cene mesa in slanin. Govedina I. vrste je po 12 do 14 din kg, II. po 10 do 12 din III. po 8 do 10 din. Teletina je po 14 do 16 din kg prve vrste, druge po 10 do 14 din. Sveže svinjsko meso je po 18 do 20 din kg. I. vrste in po 14 do 16 din II. vrste. Slanina domačih prašičev je po 16, hrvaških pa po 16 do 17 din kg. Svinjsko mast prodajajo po 21 do 22 din kg. Prekajeno svinjsko meso prve vrste je po 18 do 20 din in druge vrste po 16 do 18 din. Konjsko meso prve vrste je po 6 in druge vrste po 4 din kg. Nespremenjene so tudi cene perutnine. Kmetice prodajajo piščance po 16 do 20 din. Na stojnicah in v trgovinah je pa zaklana perutnina, kokoši, po 24 din kg, in raca in gos 22 din kg. Med specerijskim blagom se je podražila kava tretje vrste od 68 na 72 din kg.

V cenah sadja v zadnjih 14 dneh ni nobenih znatnejših razlik, vendar kaže, da se sadje ne bo več pocenilo. Med jaboli zdaj ni več napreda mnogo zgodnjih vrst, ki so bile nekolično ceneje. Čedalje manj je hrusk. Najlepše so po 6 do 7 din kg, malo dražje kakor pred tedni. Med grozdjem prevladujejo zdaj cenejše vrste po 3 do 6 din kg. Dražjih zimskih vrst še ni. Trg je bil danes dobro založen tudi s zeljem na debele, krompirja je pa bilo še vedno malo, čeprav več kakor prejšnje t.

šne dni. Ker je zdaj ugodno vreme za dovoz, smemo pričakovati, da bo blaga še več. Danes so prodajali krompir na debelo po 1.10 do 1.25 din kg. Povpraševanje je bilo še vedno zelo živo. Zelje se je nekoliko pocenilo, ker ga je bila mnogo in malo kupcev. Najlepše so ponujali po 75 par kg.

Narodno gospodarstvo v avgustu

Ljubljana, 18. oktobra

Pravkar je izšlo poročilo Narodne banke o gospodarstvu položaju naše države v prvih osemih mesecih letos.

Mednarodni dogodki so letos vplivali zelo močno na svetovno gospodarstvo že pred izbruhom vojne. Avgust je bil zadnji mesec pred vojno in v njem se očituje splošna nervoznost ter negotovost. Poleti je nastopila v zahodnih evropskih državah konjunktura, ki jo je povzročilo pospešeno oboroževanje. Ko se je začela vojna, je bilo naše narodno gospodarstvo v razvoju izboljševanja, ki se je začelo l. 1936.

Statistika nam kaže, da je naša industrijska produkcija še vedno v porastu, ne le v primeri z lanskim letom, temveč tudi s predlanskim. Število zaposlenih delavcev v vsaj državi je naraslo. Po obsegu se je pa zunanja trgovina naše države zmanjšala v prvih 8 mesecih za 4% in za 3.1% po vrednosti. Zmanjšanje je uvoz, a predvsem smo manj uvažali strojev, med tem ko se je uvoz bombaža, ki je ena najvažnejših surovin, celo povečal.

Zunanja trgovina še ni bila znatno aktivna, vendar se promet po obsegu ni zmanjšal bolj letos v primeri z lanskim letom kakor lani v primeri s predlanskim. Ob koncu avgusta je bila naša zunanja trgovina aktivna za 38.8 milijona din, med tem ko je bila lani pasivna za 323.7 milijona din in predlanskim za 665.9 milijona din aktivna.

Likvidnost našega kreditnega sistema je od septembra lani pretrpela že tri hude prelukne. Hranilne vloge so se avgusta znatno zmanjšale, čeprav bi morali pričakovati porast v primeri z večjo gospodarsko delavnostjo.

Smrtna nesreča

Ljubljana 18. oktobra

Snoči kmalu po šestih so bili ljubljanski reševalci pozvani v Jarše, kjer se je pripetila težka nesreča. Ob šestih zvečer se je kakor vsak dan po končanem delu vsula iz pletilne tovarne v Jaršah oddala delavcev in delav. Večina jih je odšla na bližnje domove peš, mnogo pa se jih je odpravljalo po cesti s kolesi. Od Domžal je takrat privozil precej hitro Rodetov avtobus, ki vozi na progi Kamnik—Ljubljana. Avtobus je imel odprt žaromet, kar je kolesarje zelo motilo. Proti avtobusu je vozila tudi 25letna delavka v pletilni tovarni Antonija Petričeva iz Depale vasi pri Domžalah, ki ji je močna luč žarometa vzela vid. Videč, da pelje Petričeva s kolesom naravnost proti težkemu avtobusu, se je hotel šofer umakniti in je tik pred njo zavil na levo in nato čez cesto na njivo. V naslednjem trenutku pa je zavila na njivo tudi Petričeva, ki jo je avtobus na njivi podrl in povozil.

Izpod avtobusa so potegnili Petričevo s počeno lobanjo in zlomljenim tičnikom, imela pa je še druge poškodbe po životu. Na kraju nesreče se je zbrala razburjena množica delavcev in drugih ljudi. Eden izmed prisotnih je hitro skočil nazaj v tovarno, odkoder so telefonično obvestili o nesreči reševalno postajo. Reševalci so Petričevo nemudoma prepeljali v bolnico, kjer so jo zdravniški položili na operacijsko mizo, pa je že ob pol osmih umrla.

O nesreči so domžalski orožniki uvedli strogo preiskavo. Petričeva se je šele spomladi poročila in je bila baje noseča.

Boleznica

KOLENDAR

Danes: Sreda, 18. oktobra katoličani: Luka

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Simfonija življenja
Kino Union: Obtožena
Kino Sloga: Kapetan Džek

O obrambni pripravljenosti prebivalstva v primeru vojne: predavanje inž. Stanka Dimnika ob 20. v dvorani Delavske zbornice.

V neodvisna razstava Kluba neodvisnih v Vojkovičevem paviljonu

DEZURNE LEKARNE

Danes: Mr. Leustek, Resljeva cesta 1, Bahovec, Kongresni trg 12, Komotar, Vič — Tržaška cesta.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Sreda, 18. oktobra: Hudčev učenc. Red B
Četrtek, 19. oktobra: Kozarec vode. Izven. Znižane cene.
Petek, 20. oktobra: ob 15. uri Kacijanar. Dijaška predstava. Globoko znižane cene od 14 din navzdol
Sobota, 21. oktobra: Antigona. Premiera. Premierski abonma

★

Zasedba vlog v Sofoklejevi tragediji »Antigona« je sledeča: Antigona — Šaričeva, Izmena — Simčičeva, Kreon — Škrbinšek, stražnik — Sanein, Haimon — Tiran, Terezias — Potokar, Euridika — Marja Vera, sil — Jerman, Brezigar in Starčič. Režijo te klasične umetnine ima Fran Lipah. Premiera v soboto 21. t. m. bo za premierski abonma.

OPERA

Začetek ob 20.

Sreda, 18. oktobra: Glumač Matere božje. Red Sreda
Četrtek, 19. oktobra: Kjer škrjanček zvr-goll. Red Četrtek
Petek, 20. oktobra: zaprto

USLUŽBENCEV HRBET

— Prijatelj, hrbet me boli tako, kakor da bi si bil zlomil križ.
— Kaj te muči revmatizem?
— Ne, snodi sem bil v gledališču. Za menoj je sedela šefova soproga in med vsa predstavo sem bil sključen, da je mogla videti čezme.

SUMILJIV STUDENT

Gospodinja: Ta naš student sploh ne hodi svečer nikamor. Sedi doma pri knjigah in neprestano študira.
Soseca: Pazite nanj, morda je pa slepar, študenti tako počno ne študirajo.

DNEVNE VESTI

— **Položaj trgovcev v sedanjih tednih** — V Beogradu so se zbrali zastopniki vseh gospodarskih zbornic, da se porazgovorijo o gospodarskem položaju v naši državi. Najprej so obravnavali vprašanje ureditve službenega razmerja delojemalcev, pozvanih na ohranjanje vaje. Soglasno je bilo sklenjeno, zastaviti vse sile za to, da ostane § 121 obrtnega zakona s potrebnimi dopolnitvami v veljavi za primer rednih orožnih vaj, za izredne orožne vaje ter za prapravo mobilno in vojni stanje bo pa moralo biti to vprašanje rešeno drugače, kajti naše narodno gospodarstvo ne more samo prenesti take ogromne finančne breme, niti glavnega dela. Na konferenci je bilo ugotovljeno, da je povzročila težka politična kriza v Evropi v našem gospodarskem življenju velike motnje, ki se kažejo zlasti v znatno manjšem nakupovanju in plačevanju dolgov. Promet v trgovini na drobno je doživel velik zastoj in trgovci težko pridejo do denarja za blago, ki so ga dali na kredit. Sklenjeno je bilo ukreniti vse potrebno, da se ti škodljivi pojavi v našem gospodarskem življenju odstranijo.

— **Zdravniška vest.** V imenik zdravnikov Zdravniške zbornice za dravsko banovno je bil vpisan zdravnik v Ljubljani dr. Jernej Bricelj.

— **Iz odvetniške službe.** V imenik advokatov s sedežem v Ljubljani je bil vpisan dr. Heliodor Modic, s sedežem v Celju pa dr. Karel Praž.

— **Iz banovinske službe.** Po službeni potrebi je premeščen banovinski arhivar Franjo Novak od sreskega načelnstva v Ptuj na sreskemu načelnstvu Maribor desni breg; sprejeta je bila odstavka, ki jo je podala na banovinsko službo uradniška pripravnica pri banovinski kmetijski šoli v Poljčanah pri Lescah. Emilija Pretnar poročena Kapus.

— **Tudi Novi Sad zahteva Pokojniški zavod.** Novi Sad je zahteval Pokojniški zavod za Vojvodino takoj ko je padla odločitev, da se ustanovijo pokojniški zavodi v Beogradu, Zagrebu in Sarajevu. Tej zahtevi pa ni bilo ugodeno. Z notranjo ureditvijo države je bilo za soproženo tudi vprašanje izpremembe območja Pokojniških zavodov, ker se sedanja razdelitev teh območij ne krije z razmejitvijo banovinske Hrvatske. Zato je novosaška Trgovska zbornica ponovno sprožila vprašanje ustanovitve Pokojniškega zavoda za Vojvodino s sedežem v Novem Sadu.

— **Vzrok občutne podražitve jaje.** V naši državi so se jajca zadnje čase občutno podražila. Po nekaterih mestih so sveža jajca po 1.50 din. Podražila so se zaradi velikega izvoza v Italijo in v češkomoravski protektorat, pa tudi zaradi tega, ker so jeli zadnje čase pri nas jajca konservirati na nov način, v tako zvanem tekočem stanju.

— **Hrvatski planinci na Mrzlici.** Matica Hrvatskega planinskega društva priredi v nedeljo za svoje članke skupen izlet na Mrzlico. Udeleženci se odpravijo s prvimi jutranjimi vlakom do Hraštnika, vrnejo se pa z Leskega.

— **Redno število študentov na zagrebški univerzi.** Na zagrebško univerzo se je vpisalo letos rekordno število slušateljev. Že lani se je vpisalo v zimskem semestru na posredne fakultete toliko slušateljev, kakor že dolgo ne. Zaradi vojne in splošne napetosti v mednarodnem življenju bi človek mislil, da se bo vpisalo le manj slušateljev, pa se je zgodilo prav nasprotno. Doselej se je vpisalo na zagrebško univerzo že 5021 slušatelj. Vpisovanje bo končano 20. novembra in dotlej bo vpisanih blizu 6.000 študentov. Če računamo še absolutente, ki polagajo zdaj izpite, lahko rečemo, da bo imela zagrebška univerza letos okrog 7.000 študentov. Toliko jih ni imela še nikoli.

— **Mlakarjevi izbrani planinski spisi,** ki jih izdaja Slovensko planinsko društvo v Ljubljani, bodo zaključeni s tretjo knjigo, ki bo izšla sredi meseca novembra. Prijetno planinsko čtivo šaljivo resnega planinskega pisatelja g. prof. Mlakarja naj bo v vsaki planinski družini. Kdor ima že prva dva zvezka in se ni naročil tretje knjige, naj to nemudoma stori. Vse one, ki se nimajo navedene knjižne zbirke naj jo takoj naroči v pisarni SPD v Ljubljani, Aleksandrova cesta 4-I., kjer dobite sedaj že prvo in drugo v novembru pa tudi tretjo knjigo. Naklada prve knjige gre h kraju zato je treba hiteti z naročili.

— **Iz »Službenega lista«.** »Službeni list kr. banjske uprave dravske banovine št. 83 z dne 18. t. m. objavlja ukaz o izločitvi zasedla Rima (Jankovič) iz občine Gradac in priključitvi občini Adlešiči, uredbi o delu javnih klavnic za potrebe vojske ob dne, ko jim je delo po uredbi o odpiranju in zapiranju obratovanje prepovedano, navodila za izvrševanje uredbe o podpori rodbinam oseb, poklicanih v vojaško službo, pravilnik o pobiranju in upravljanju dohodka od takse 50 dinarjev pri dajanju policijskega vizuma za potne listine ob odhodu jugoslovenskih državljanov v inozemstvo, avtentično tolmačenje § 8. zakona o volitvi senatorjev, avtentično tolmačenje odstavka 2. člena 36. uredbe o likvidaciji knetskih dolgov, dopolnitve pravilnika o razdelitvi področja posameznih strok pooblaščenih inženirjev, odločbo o omejitvi krajevnega telefonskega prometa, spremembe in dopolnitve statuta Osrednjega urada za zavarovanje delavcev in obratov službene pogodbe o vinarstvom redni.

— **Zivalski kužne bolezni v dravski banovini.** Po stanju z dne 8. t. m. sta bili v dravski banovini silnava in parkijeva na 309 dvorah, svinjska kuga na 22, svinjska rdečica na 22, konjski garji na 3, mehurčasti izpuščaji na 3, kuga čebelar zalege na 2, in vrančini prisad na 1 dvorcu.

— **Svarilo.** Banovinski odbor društva Rdečega križa in podobor v Ljubljani opozarjata trgovce, industrije itd. v dravski banovini, da nabira nekdo oglase za brošuro »Zaščita pred napadi iz zraka« ali podobno, o kateri navaja, da jo namerava izdati Rdeči križ. Izjavljamo, da Rdeči križ doslej ni imel namena izdati tako brošuro, še manj pa je koga pooblastil za nabiranje glasov. Nabiralca oglasov naj izroči policiji.

— **Novi slovenski grobovi v Ameriki.** V Clevelandu so umrli Franciska Stopar, stara 14 let, Katarina Lazar, stara 51 let, Frida Lavrič, rojena Kalin, stara 25 let in Jožef Erbežnik, star 62 let. V Detroitu je umrla Margareta Jakše, vdova po starem slovenskem priselencu Matiju Jakšu. V Imperiali je umrla Janez Eržen, star 25 let, rojen v Ameriki kot sin znanega slovenskega trgovca Janeza Eržena. V Pueblu je umrla Marija Stancer, stara 53 let,

doma s Krke na Dolenjskem. V Leadville je umrla Martin Jamnik. V La Salle je zadel kap. Francisko Zaveril. Pokojna je bila stara 58 let, doma iz Dola pri Celju. V So. Chicagu je umrla Marija Strubelj, rojena Stajdohar, doma iz vasi Podgrad, fara Stari trg ob Kolpi. V Greensburgu je podlegla težki operaciji Pavlina Kovelec, rojena Sever.

— **Temni nočniki** nevarni očem. Poleti mnogi nosijo temne nočnike, da si zavarujejo oči pred solncem. Sloveči zagrebški specialist za oči pa pravi, da se ne more dovolj načuditi ljudem, ki so tako neprevidni, da nosijo temne nočnike. Nevarni so zlasti temnomodri nočniki, ki lahko povzročijo vnetje oči. Temni nočniki se lahko nosijo samo, če jih predpiše zdravnik zaradi bolezni oči.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo delno oblačno, a lepo vreme. Včeraj je nekoliko deževalo na Visu. Najvišja temperatura je znašala v Beogradu in Sarajevu 27, v Splitu 25, v Dubrovniku 24, v Ljubljani 22,8, v Zagrebu in Kumboru 22, na Visu in Rabu 21, v Mariboru 17,3. Dovi je kazal barometer v Ljubljani 766, temperatura je znašala 12 stopinj.

— **Smrt pod vozom.** Pri vasi Kamfenik-Vrhovec na Hrvatskem se je pripetila včeraj smrtna nesreča. 21letni Tomo Štefcar je peljal domov visoko naložen voz koruze. Naenkrat so se konji splašali, fant je pa padel pod voz, da so mu šla kolesa čez telo in čez glavo. Zadobil je tako težke poškodbe, da je čez pol ure umrl.

— **Ponarejeni 50 dinarski kovanci.** Na Vačah pri Litiji je neki posestnik prodal dve dni sadje in je med drugim denarjem dobil tudi nov kovanec za 50 din, ki ga poprej še ni videl. Kazal ga je svojim sedmom, pa se ga ni dolgo veselil. Ko ga je prinesel na pošto, se je upraviteljci zadelo. Da kovanec ni pravi. Odgovarjalo ni zvenketanje, pa tudi črke »Bog čuvaj Jugoslavijo« so bile nekam zabrisane. Kovanec so primerjali s prvim in ugotovili, da je ponarejen. Obveščena je bila orožniška postaja, ki je takoj uvela preiskavo. V zadnjem času je varnostna oblast ugotovila že več primerov, da so prišli v promet ponarejeni kovanci.

— **Nesreče.** Delavca Jožeta Zupanca je na Tyrševi cesti podirila tovorni voz in ga poškodoval po telesu. Zupanc, ki so ga prepeljali v bolnico, ima tudi notranje poškodbe. — **Pasarski vajenec** Marjan Vadij je smrti padel s kolesa in si razbil nos. — **Brezposelnega delavca** Alojza Velepca je na cesti podirila neman avtomobil in ga poškodoval po glavi in po rokah. — **Dinarica** Ana Sreben iz Sela pri Vidicah je padla s lestve in si zlomila desno nogo. — **Posestnikovega sina** Antona Rudigaja z Dobenege nad Mengšem je brojni konj in mu zlomil kost na nogi. — **Gostilničarka** Marica Zupančič iz Ljubljane je padla s kolesa in si poškodovala roko.

— **Tatvine v mestu.** Na vrti gostilne Gačnik v Rožni dolini na Cesti II se je vthotapil oni dan ponoči neznan slikovec in ukradel štiri preproge, modre barve, vredne 1000 din. — **V Welgonyjevi trgovini** Pod lemanstom je tat ukradel Marijo Bratunovič, ki je prišla v mesto nakupovati iz okolice, pleteno košaro, v kateri je imela rdečo ruto in denarnico s 100 din. Ivan Rot, stanujoč na Sv. Petra cesti je prijavil, da mu je nekdo ukradel iz podstrešja kovčeg, v katerem je imel več oblike in dve odeji. Franceta Jošta iz Kranja je ukradel neki žepar na glavnem kolodvoru pri vstopu v vlak. Iz žepa mu je izmaknil listnico s 300 din in uro.

— **Razni zasledovalci.** Neki Jakob Abelj je pred dnevi ukradel šoferju Antonu Dolinarju iz Trilca novo silo obleko, sedem srajc, nov kloubk, dva para čevljev in nekaj drobnarij, v skupni vrednosti nad 2 tisoč din. Abelj je po tatvini pobegnil in ga se niso mogli izslediti. Posestnik Fr. Bratunovič na Obolnem je ukradel znani potepuh Jože Kočevar, doma iz okolice Krškega več oblike in precej zlatnine. Ker je bil Kočevar pri tatvini zasačen, je pobegnil in med begom vrgel proč nekaj ukradenih oblike. Dva zlate prstana in uro. Trgovcu Jožetu Kapsu v Toplicah na Dolenjskem je ukradel 27 letni Franc Kozlun, doma iz radovljskega okraja, za 7 tisoč din usnja in nekaj oblike. V Ajdovnicko gostilno v Raštjanu pri Senovem je vmiolil Slavko Leskovec in ukradel črno moško obleko ter nekaj perila, v vrednosti nad 1000 din.

— **Po nesreči se je ustrelil.** V zagrebški bolnici je umrl včeraj 29letni delavec iz Dubrave Vilin Prosiček. Doma je čistil lovsko puško, pa ni opazil, da je nabita. Kar je puška počela in Prosiček ji je bil zadet v prsi. Prepeljali so ga sicer v bolnico.

— **Samomor v zaporu.** V ponedeljek zvečer se je v zaporih okrožnega sodišča v Sarajevu obesil dr. Samuel Kampus, ki je že dve leti prebival v zaporu. Pred dvema letoma je vdir v stanovanje svojega svaaka Avrama Atijasa in streljal na njegovo ženo, ki je v bolnici umrla. Razen tega je ranil nekega nosača, ki je čuval stanovanje. Dr. Kampus se je pečal z zborodravstvom in svojega svaaka je dožil, da ga je gmotno oškodoval. Dr. Kampus so poslali na zagrebško kliniko na opazovanje, pozneje pa v Beograd v glavni sanitetni svet, ki je ugotovil, da je storil zločin v duševni zmedenosti. Sodisce naj bi zdaj odločilo, da-li bo poslan v umobolnico ali pa domov. Odločil pa je dr. Kampus sam s tem, da si je končal življenje.

— **Tragična smrt** starjuna električne centrale. V Oziu se je pripetila v ponedeljek težka nesreča. Strojnik električne centrale Dragotin Ferček Geršič se je vozil s čolnom po Kolpi. Seboj je imel petletnega sinčka Ivana. Kar se mu je izmuznilo veslo iz rok. V naslednjem trenutku se je sklonil in padel v vodo. Precej močan tok je odnesel čoln z otročičkom, ki je obupano klical na pomoč. Slučajno je bila na bregu neka ženska, ki je otroka rešila. Geršičovo truplo so kmalu potegnili iz vode. Mož je imel zelo hudo bolezen in vse kaže, da mu je postalo v čolnu nenadoma slabo.

Z Jesenic

— **TK Skala, podružnica Jesenice** obvešča članstvo in prijatelje, da se bo v nedeljo 22. t. m. ob 10. dopoldne darovala pri Skalaški koči na Ročici sv. maša v spomin pokojnega dobrovoljca in planinca Mihe Čopa. Vsi toplo vabljeni. Sv. maša se bo brala ob vsakem vremenu. — **TK Skala, podružnica Jesenice.**

V najbrskotnejšem paritihom nabavili so bil izvršen misteriozno umer: Kdo je morilec in kakšni motivi so dovedli zločinca do njegovega krvavega čina — **Kdo je morilec lepe plesalke Ivette Delange?**
Vam bo pokazal film: **Douglas Fairbanks jr.** Ta napeti kriminalni film iz **KINO UNION** tel. 22-21
Dolores del Rio krogov pariških varietetov, zabavišč, bo vsakogar zanimal! Ob 18, 19, 21.

OBTOKENA

DANES PREMIERA! **Kapetan Džek**
Romantika, sijajno petje, ognjevita strast in ljubezen odseva iz filma
Nastopi najnovejši zvezdnik **divjega zapada BOB BAKER** v njegov iskri arabec »Apaš«
Predstave ob 16, 19, in 21. uri

Iz Ljubljane

— **Iz Akcijnega odbora Vrhovnega socialnega sveta** prosi članice in člani vseh ljubljanskih društev in humanitarnih organizacij, da sodelujejo pri zbiranju odkupnin od razkošja na grobovih. Vrhovni socialni svet je trdno prepričan, da bodo za pomoč bližnjemu vrste članice in člani dobrih organizacij opozorile prav vse ljubljanske družine na plemeniti namen odkupnin od razkošja na grobovih. Tako bo letošnja vesevetska akcija s pomočjo vseh dobrih društev brez razlike imela še večji uspeh kakor lani, ter še bolj očitno pokazala zlato ljubljansko srce. Počistite rajne z dobrimi deli!

— **Iz Ogenj v palači Viktoriji.** Včeraj dopoldne so bili gasilci pozvani na Aleksandrovo cesto, ker je nastala nevarnost požara v palači Viktoriji. Ogenj je nastal ko je delavec na enem zmed balkonov obnavljal asfaltna tla. Asfalt je moral segrevati s plamenom, ki pa je po naključju vžgal v oknu lesen okvir. Bila je že nevarnost, da bi ogenj zajel tudi pohištvo v stanovanju, pa so domači ogenj še pravočasno pogasili in tudi gasilec ni bilo potreba nastopiti.

— **Iz Smuška telovadba** Slovenskega planinskega društva je že prišla, naslednja ura bo drevi ob 19. v telovadnici II. državne realne gimnazije na Poljanah. Vhod iz Strossmajerjeve ulice. Smuška telovadba je potrebna za vse one, ki odo na smučkah delati izlete v belo zimsko naravo. Smuško telovadbo vodi ispravljeni smuški učitelj g. Jože Čermič, ki vsako leto poučuje smuško abecedo v stalni smuški šoli v Domu na Komni. Vsega skupaj bo osem do deset telovadnih ur in to vsako sredo. Prijave še sprejema vodja telovadbe tik pred telovadno uro. Prijaviti pa se morete tudi v pisarni SPD na Aleksandrovi cesti 4/I. (—)

— **Iz »Kapetan Džek«** — film za ljubitelje romantike divjega zapada. Kino Sloga nam predstavi danes novo filmsko zvezdo — maldega polječega klovboja Boba Bakerja in njegovega iskrenega arabca »Apaša«.

— **Iz Oglejte si bogato zalogo na najnovejših** pletenih po ugodnih cenah pri K. Soss. Mestni trg. 490-n.

— **Iz Izredno dober in sladek sadni most** 1.450. Fr. Kham, Kongresni trg. 8. 506-n

— **Iz Krajevna organizacija JNS za Ljubljano** — Stepanjo vas bo imela redni občni zbor v nedeljo 22. t. m. ob 10. dopoldne v gostilniških prostorih g. Ivana Brčiča v Stepanju vasi z običajnim dnevnim redom. Pozivamo vse somišljenike, da se občnega zbora zanesljivo udeležijo.

— **Iz Gledališna uprava** vjudno naproša cenj. občinstvo, da prihaja k predstavam pred 8. uro, ker bo po 1. novembru osebje imelo nalog zapreti točno ob osmih dostop v poslopje, da se obiskovalci ne bodo mogli več pritoževati zavoljo motenja predstav.

— **Iz ŠAH** — Iz Ljubljanskega šahovskega kluba. Splošni turnir se prične drevi ob 20. v klubski sobi. v Kazini, prišljice desno. Tam se sprejemajo tudi prijave novih članov, ki bi igrali na turnirju. Vabimo se neorganizirane ljubljanske šahiste, da se vpišejo v LŠK in prijaviijo za turnir.

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Prekliti, izjave beseda Din 1.—, davek posebej.
Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamka. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši zmesek 8.— Din.

HUBERTUS PLAGIČ

à din 250.—

vse vrste dežnih plaščev, trenčkotov, sukenj, toplega perila itd. nudi po primarnih niskih cenah

F. ESKER

Sv. Petra c. 14.

50 PAR ENTLANJE

asuriranje, vesenje zaves, perila monogramov, gumbic.

Velika zaloga perja po 7.— din.

»Julijana«, Gospodarska c. 12. 8. T.

PRODAM

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši zmesek 8.— Din.

OREHOVA JEDRO

sortiran trčen med, med v sotoju in medic kupite najbolje v MEDARNI, Ljubljana, Židovska ul. 6.

48. T.

ŽIVALI

LOVSKI FES PTICAR

rjava barve, s znamko mariborske občine št. 90, se je v nedeljo zatekel v lovišču Fram.

Kdor ve za pes, naj javi na naslov: Krstinar in drug. Maribor, Ortoširova 6.

2900

KINO MATICA — tel. 21-24 ob 16, 19, in 21. **SIMFONIJA ŽIVLJENJA** CAJKOVSKI
ZARAH LEANDER — HANS STUWE — MARIKA ROKK
Prekrasni glasbeni film, o katerem se danes voposod govori. Film tako ugaja, da si ga publika PO VEČKRAT OGLEDA in bo ostal mesece in mesece v spominu!

Kürbosov baletni večer v Ljubljani

Krasno uspeša prireditve solistov baleta iz Monte Carla

Ljubljana, 18. oktobra. Maks Kürbos je prvi Slovenec, ki si je kot življenski umetniški poklic izvolil stari klasični, zlasti po Rusih slavno uveljavljeni ples. Tako imamo s Mlakarjema, ki sta se posvetila sodobni moderni plesni plastiki, poklicne zastopnike obeh plesnih smeri.

Kürbos je kot gojenec našega Golovina vstopil v plesno šolo Jelene Poljakove, bivše naše primabalerine, po absolutiranju studij pri nji v Beogradu pa je postal gojenec Olge Preobraženske in nato še Jegorove v Parizu. Tako je postal vztrajno pri najbolj veljavnih pedagogih ruskega klasičnega plesa. V Londonu je delal pri mojstru Legatu iste plesne smeri, v Monte Carlu in na predstavah po severni Afriki, v Severni Ameriki, po Franciji, Angliji in Škotski pa je plesal pod režiserstvom dveh najslavnejših ruskih baletnih mojstrov in koreografov, M. Fokina in L. Mjasina ter Finca Georga Gueja.

Kürbos se je torej specializiral in nam zdaj s svojo rusko partnerico in ženo Ireno Litvinovo priredi baletni večer v operi. Veliko rutino, ugled, priznanje si je pridobil v tujini, zelo dobri poset njegove priredbe pa je kazal, da ima že dober sloves tudi v domovini. Odična, prav izbrana publika je izražala obema umetnikoma v službi Terpsihove prav toplo in iskreno priznanje.

Vzorec je prinesel v dveh delih deset baletnih točk; vrhu tega pa je zasiral še dr. Švara, ki je na klavirju spremljal vse ples, dvoje koncertnih ples (Vit. Novaka »Inquit« in »Amoroso«) ter se izkazal odličnega, finočutnega pianista.

V »Spectre de la Rose« z C. Webrovo znano glasbo in po koreografiji M. Fokina je nastopil Kürbos v eni najtežjih klasičnih partij, slavni po kreaciji Nižinskega. Partija zahteva glede vzdržnosti in tehničnega znanja v teku 12 minut od plesalca samih viškov. Ženska, naivno dekletce, ki se je pravkar vrnila s plesa, sanja ob podarjenih vrticih o svojem plesalcu. Vrtica se polovčev v plesalca. Litvinova je tu spremljevalka glavne osebe — vrtice — plesalca in se uveljavila zelo poetično.

Druga točka je bila odlomek iz Chopinovega baleta »Les Sylphides«, glavni valček. Plesnik je zasle v gozd med nimfe. Tu je ostala le ena nimfa, ki je prevzela plesne cele trope. Po Fokinu sta izvajala plesalca ta stari klasični ples odlično.

Tretji je bil »Ruski sestaneke« po venčanju ruskih ljudskih plesov ter po zamislili režijski Kürbosovi. Drastična humoreska, ki se po klofuti zaključuje z ljubzensko harmonijo, je žela veselo odobravanje.

Cetrli je bil nastop najmlajših učenk baletne šole, ki jo je odprl Kürbos. Po slovenskih narodnih pesmih so v koreografiji Kürbosa skladno nastopile Babika, Erika, Nanika in Ida ter pokazale glasben posluh in poln čut za ritem. V dražestnem otroškem kvartetu je Mencinova Babika že znana odrska osebnost, saj je slavila že svoj stoti nastop v operah (Butterfly, Prodana nevesta i. dr.) Zelo je muzična in ritmično zanesljiva. Izreden muzikalen poslušalca Ide, a tudi Nanika in Erika sta očitljivo resno sposobnost za nadaljnji razvoj. Točka je vzbudila mnogo pohvale.

Peta je bila muzikalno posebno težka točka: »Favnovo popoldne« z Debussyjevo glasbo v koreografiji Nižinskega. Izvajal jo je sam Kürbos s prav posebno učinkovitostjo. Favno leži na skalovju, piska na piščal, je grozde, najde pajčolan nimfe, hrepeni po nji in leže v ekstazi na pajčolan. Močna erotika, naravno izrazna pantomina; manje ples kot poziranje, polno valovanja čustev — ves čas v napetosti ravnotežja in na prstih. Vsekarov višek vzporeda.

V II. delu je zopet zelo zanimal »Valee tristic« z znano glasbo Sibeliusa in po Guejevi ideji, a s samosvojio koreografijo in s originalnimi kostimi. Obe osebi sta važni. Ples izraža premoč moške volje nad žensko, je fantastičen v opremlitvi, tehnično lažji, učinkovit po razsvetljavi in obliki. »Gypsian ples« kaže, kako poženo ciganke iz hiše, a se nesrečnica opaja in

tolazi z lastnim rajanjem. Znani ples je izvajala Litvinova jako lepo in s veliko rutino. Prešminkavanje je seveda nemogoče, ker se vzpored ne more zadrževati. Druga humorna in groteskna točka je bil »Foot Ball« z glasbo Bareša, člana našega opernega orkestra in po zamislili Kürbosovi. To je odlomek Bareševskega baleta »Povodni mož«, ki se v skladanju op koreografiji in ideji Kürbosovi. V plesu izraža tu Kürbos razne situacije in čustva nogometaša med borbo, ki se zaključuje s golom čez rampo.

Zmerom lepi J. Straussov valček »Na lepi modri Donavi« je izvajal par zelo nobel, on kot huzar, ona kot sladka dunajska punčka. Točka je težka in naporna, zlasti za plesalca. Litvinova pa je zelo lahkotna in dobro harmonira s partnerjem.

Odlomek iz Mjasinovega baleta »Krivec in nedolžnik« po Beethovenovi glasbi je Kürbos aranžiral za 7 oseb dočim jih ima original okoli 60. Plakajoča žena je tu prevzela plesne več. Vse skupaj je nejasna pantomima Mjasinovega sloga. Krivec izraža svojo radost in obup nad lastnim sločnim menojih prenašajo mrtveca, a žena plaka in toži. V celem neprijetna in malo estetična vsebina.

Kürbos se je izkazal močnega izraznika, elegantnega plesalca in spretnega koreografa, ki ima v ženi odlično družico. Če ponovi svoj večer, ne dvomim, da bo našel zopet najlepši odziv.

Iz Radeč

— **Sadna kupčija** Spričo obilne letošnje sadne letine je kupčija s sadjem v zadnjem času postala zelo živahna. Skozi Radeč vozijo tovorni avtomobili s lepimi izbranimi jabolkami. Pojavili so se zopet številni prekupci, ki hodijo od hiše do hiše ter pokupijo vse sadje Trpešna jabolka kakor n. pr. bobovec in močanegar ter kanadka se plačujejo po 1.25 din za kg. Ostala jabolka, med njimi tudi parmena, pa po 1 din. Cena je torej zelo nizka. Vedeti pa je treba, da pri tem zaslužijo prekupci in trgovci. Našim sadjarjem bi moralo veljati načelo: Proč s posredniki in meletarji, ki odtegujejo kmetom zaslužek in ga spravljajo v svoj žep. Mesto njih naj kmetje sami neposredno prodajajo sadje trgovcu in bodo tako zaslužili pri vsakem kg najmanj 0.25 din.

— **Letina kovanja in gob.** V naših krajih je kovanje se prilično dobro obrodilo, samo da je malo drobnejši kakor prejšnja leta. Cena mu je 1 din za kg. Po godovih ga pridno nabira šolska mladina, pa tudi odrasli. Gob je letos malo, vendar je z njimi kupčija prav živahna. Cena je od 25 do 35 din za kg in grodo kaj lahko v denar. V naših gozdovih raste nešteto užitnih gob. Ljudje pa nabirajo samo jurčke, mavrahe in lišičke, vse drugo imajo večinoma za strupene gobe, ko je vendar znano, da je izmed sto vrst gob je morda kakih deset neuporabnih ali strupenih. Različne kolobarnice, sirovke, dečnice itd. imajo za strupene gobe in jih puste, da v gozdu segnijo.

Iz Gornje Radgone

— **Osebnost.** Od pošte Maribor I. je bil premečen k pošti v Gornji Radgoni g. Milan Dolenc, od pošte v Gornji Radgoni v Maribor pa gđ. Anica Potrč.

— **Dve nesreči na stopnicah.** Dijak tukajšnje mešanske šole Ivo Petrič je padel po kamenitih stopnicah, ki vodijo iz razreda na grajsko dvorišče, tako nesrečno, da si je zlomil desno roko v zapestju. V Očeslavcih pri Gornji Radgoni pa je padel po stopnicah v mlino Jožef Milarič, ki si je naolnil levo nogo, zadobil pa tudi hude notranje poškodbe. Prepeljal je bil v Mursko Soboto v bolnico.

— **Ali sem prispeval za sokolski dom v Trnovem?**

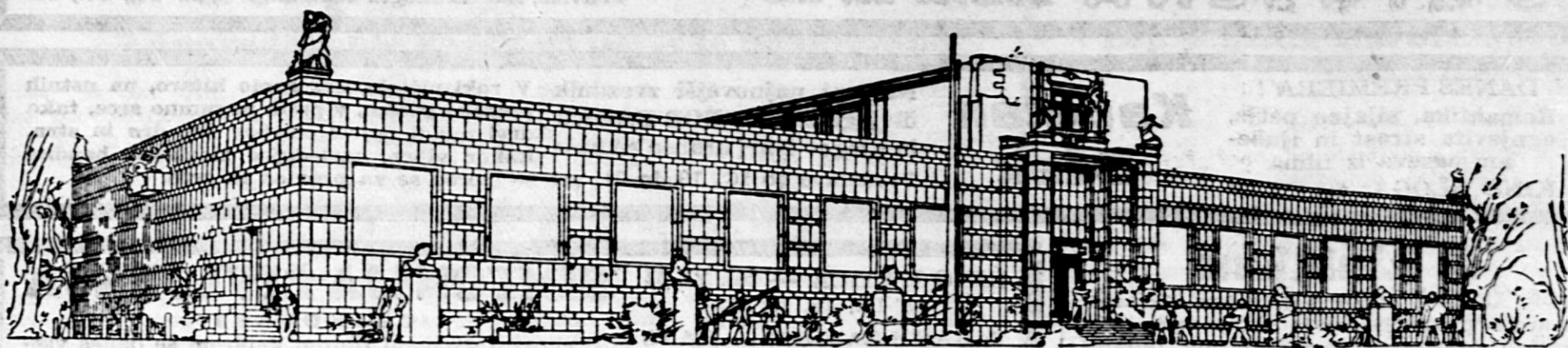
KLIŠEJE
LNO
VEČBARVNE
JUGOGRAFIKA
VETRANASIP23

INSERIRAJTE V SLOV. NARODU

SUŠIŽBE
Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši zmesek 8.— Din.
BRIVSKEGA POMOČNIKA mlajšega, dobrega in hitrega, sprejme takoj Josip Petrič — Tržiš.

Kakšno bo poslopje „Moderne galerije“

ki bo veljalo blizu (milijonov din

Ljubljana, 18. oktobra. Na precej veliki parceli nasproti Trubarjevega parka, ob levi strani vhoda v Tivoli, so se pred dnevi začela pripravljati stavbna dela; na zemljišču, ki je bilo prvotno namenjeno za Oficirski dom, bo sezidano veliko poslopje »Moderne galerije«. Moderna galerija kot kulturna ustanova bo prevzela nekatere naloge Narodne galerije; v nji bodo razstavljena umetnostna dela moderne dobe. O ustroju Moderne galerije in podrobnostih njenih nalog pa ob tej priliki še ne moremo govoriti.

Poslopje Moderne galerije bo zelo razsežno, po zazidani ploskvi eno največjih v Ljubljani, če ne celo največje. Zazidavo bo skoraj vsa parcela, ki meri okrog 2.600 m². Parcela ima obliko nepravilnega četrkotnika; stranica ob Knafljevi ulici je nekoliko daljša kakor ob Trubarjevem parku, a ker je talni načrt pravilen četrkotnik, ostane ob zeleznici trikotni pas nezazidanega zemljišča. Poslopje bo 60 m dolgo in 40 m široko. (Glavno pročelje bo ob Trubarjevem parku.) Zazidana površina bo torej znašala 2.400 m².

O podrobnostih, kako je prišlo do velikega stavbnega dela, javnost ni poučena in nekateri mislijo, da je boljše če se o tem ne piše. Sporočimo lahko, da je dr. Izidor Cankar izročil banovini za zidanje 3 milijone denarja iz zapuščine Hribarjevih dedičev. Dr. Cankar si je mnogo prizadeval, da bi bil ta denar porabljen za Moderno galerijo. Posredoval je tudi v Beogradu, da so oficirji prepustili parcelo za Moderno galerijo. Banovina je pred leti prepustila parcelo oficirjem za njihov

reprezentativen dom, a pod pogojem, da morajo zemljišče zazidati v predpisnem roku. Končno je banovina podarila zemljišče, ki je namenjeno samo za javno poslopje, Moderni galeriji. S tem je bilo vprašanje ustanovitve Moderne galerije v glavnem že rešeno, vendar denarja še ni bilo dovolj za večje monumentalno poslopje. K stavbnim stroškom pa bo še prispevala Hranilnica dravske banovine 500.000 din in prav toliko baje tudi Mestna hranilnica ljubljanska. Mestna občina sama baje namerava prispevati 200.000 din.

Stavbni gospodar je banska uprava, ki oddaja in nadzira vsa dela. Načrt je izdelal arh. E. Ravnikar. Stavbna dela niso bila razpisana, pač pa je banska uprava povabila 12 podjetnikov, naj bi se udeležili licitacije. Proračun vseh stavbnih stroškov za umetniški del vred znaša 5.955.000 din. Težakša, betonska, železobetonska in zidarska dela je prevzelo podjetje Karel Kavka za 2.256.801 din. Kamnoseška dela so bila oddana podjetju Kunovar za 788.000 din in v krovaški tvrdki »Split« za 135.000 din. Gradbeni dela brez instalacij in umetniških del v prvi etapi zidanja, to se pravi surova stavba, bodo zahtevala po sedanjih računih 3.875.000 din stroškov, vsa stavbna dela pa 4.834.000 din in instalacije ter umetniška dela (skulpture, freske) 1 mil. 220.000 din. Nekatera dela prve etape še niso bila oddana, n. pr. kleparska, ker ni zanesljivo ali bodo cene bakrene pločevine ostale stalne.

Glavni vhod bo ob parku sredi dolžine poslopja. Takoj ob vhodu bo precej prostoren vestibul, potem stopnišče na desni in garderoba na levi. Iz tega prednjega

prostora pridemo v veliko osrednjo dvorano ali halo, nad 17 m dolgo, 8,7 m široko in 6,55 m visoko. V ozadju te dvorane (ob Knafljevi ulici) bodo še lepi prostori za skladišče in delavnice.

Poslopje je razdeljeno z osrednjo dvorano v dva glavna dela; dvorane na levi bodo namenjene galeriji, stalnim razstavam (tri dvorane), med tem ko bodo dvorane na desni služile periodičnim razstavam. Te dvorane bodo štiri; največja bo 24 m dolga in 12 m široka, druge pa po 12,4 m dolge in 6,84 m široke. Tudi dvorane za plastiko bo precej velika, 24,89 m dolga in 6 m široka. Prav tako velika bo delavnica. Ob parku bo dvorana za plastiko, prostor za grafiko in prodajna slik. Večina poslopja bo pritličnega, le srednji del, nad srednjo dvorano, bo nadstropni. V nadstropju bodo upravni prostori, knjižnica in stanovanje za hišnika. Vsi razstavni prostori v pritličju bodo imeli bazilikalno svetlobo, to se pravi, dnevna svetloba bo prodirala v dvorane skozi okna strednih nazidkov kakor pri bazilikah. Tako razsvetljeni prostori imajo mirno, enakomerno svetlobo brez senc.

Vse poslopje bo podkleseno. S tem bodo pridobili mnogo prostora, porabnega za skladišča, in poslopje bo bolj suho. Razstavni prostori za umetnostna dela morajo biti povsem suhi, da se slike ne kvarijo, česar bi s samo izolacijo proti vlagi ne dosegli posebno lahko.

Poslopje bodo krasila zunanji razen solidne fasade s kamnito oblogo številna kiparska dela. Slika nam prikazuje v perspektivi pročelja, a načrt pročelja še ni definitivni.

po 1,2 m. V dveh letih so zrasti že do 1,50 m. V naslednjem letu se je pa jela kazati razlika v njihovi rasti. Samce je bil visok že nad 2 m, samičkama je pa manjkalo še nekaj centimetrov do 2 metrov. Zdjaj je samce že krepak slon, visok tako, da mu čuvaj, ki ne spada med majhne ljudi, komaj doseže do vrha, če ga hoče popraskati za uhljem. Vidimo torej, da rasto sloni precej hitro.

Brat Otona Habsburškega v Londonu

Iz Londona poročajo, da je pred dnevi prišel iz Belgije v London nadvojvoda Robert Habsburški, mlajši sin cesarice Zite in brat nadvojvode Otona, pretendent na avstrijski prestol. Nadvojvoda Robert si je najel v Londonu stalno stanovanje. Star je 24 let ter visoke, lepe postave. V Londonu bo izpolnjeval posebno poslanstvo kot posredovalec med angleško vlado in avstrijskimi kolonijami, ki so v vseh večjih angleških mestih in imajo več tisoč članov, pri organizaciji avstrijske legije, ki se bo borila s Francozi in Angleži proti Nemcem. Poročevalcu londonskega lista »Evening Standard« je nadvojvoda Robert izjavil, da se hočejo v emigraciji živeti.

Avstrijci boriti na strani zaveznikov in da so pripravili vse žrtvovati za svobodo svoje domovine in za vzpostavitev habsburške dinastije na Dunaju. Po mnenju nadvojvode Roberta je okoli 70 odstotkov vseh Avstrijcev, ki živijo zdaj v Nemčiji, za svobodno in neodvisno Avstrijo pod žezlom habsburške dinastije.

Princesa, ki se ne boji bomb

Iz Londona poročajo, da se najstarejša hči angleške kraljice Viktorije ne boji bomb iz zraka in ni zapustila Londona, ko so ji svetovali, naj odpotuje na deželo, ker se je bati bombardiranja iz zraka. Najstarejša hči kraljice Viktorije je 92 let stara in prebiva v palači Kensington. Njen apartma ima 98 sob. Strežboji ji tudi zelo zelo stari slugi. Junakinja je princesa Luiza, najstarejša še živeči otrok kraljice Viktorije, ki ima naslov vojvodinje Argyllske. Stanuje v sobanah, ki so opremljene s stari pohištvo, katerega je zanjo nabavila kraljica Viktorija pred 60 leti. 92letna princesa ni ničesar ukrenila proti letalskim napadom, odklonila je plinsko masko tako odločno kakor potovanje v neki varnejši gradič na deželi.

Kaj je s cesto Senovo - Veliki Kamen?

Polovica te ceste je dograjena, druga polovica pa še čaka, ker ni kredita

Senovo, 17. oktobra. V dolini Save leži 4 km od prijaznega trga Rajhenburga rudarsko naselje Senovo. Za prebivalce vasi je doslej še vedno veljal pregovor: Kdor ima znanje na cesarskem dvoru, lahko postane mandarin. Vse, kar si ti srečni počel, si lahko privoščijo, saj imajo dovolj kredita, še več pa dolgov.

Zahotele se jim je po reprezentativni šoli, pa so jo dobili. Imeli so imperialistična nagnjenja in si po novi metodi podvrgli 6 občin, med njimi celo same ponosne »purgerje«. Ker so zelo navdušeni turisti, so odkrili lepo planinsko postojanko Bohor. Za tiste pa, ki za dolge in napore ture h prazni mizi niso navdušeni, so zahtevali gradnjo ceste na Mali in od tu na Veliki Kamen. Pri tem podjetju so našli na razumevanje vseh oblasti, a malo prepočasi so se obračali, da jih je medtem huda ura prehitela.

Prebivalci Senovega so že deset in desetletja želeli cestne zveze z Malim in Velikim Kamnom kakor pa tudi obratno. Prosil so vse od Poncija do Pilata, a nihče se za njihove želje in zahteve ni zavezal. Slednjič se jih je usmilil župan takratne združene občine g. dr. Benedičič. Leta 1934 je v našem rudarskem revirju in okolici brezposelnost dosegla višek. Ljudje, stari kot mladi, so se resno izpraševali, kaj bo, če ne bo dela. Rudnik je pridržal komaj 15% prejšnjih delavcev, vsi ostali so se pa znašli čez noč na cesti. Zelo žalostno sliko je nudil naš sicer tako živahen

kraj. Sama revščina in preklinjanje. Zato je bilo nujno potrebno misliti na neki izhod. Župan dr. Benedičič je zahteval gradnjo ceste Senovo-Veliki Kamen in je s svojimi zahtevami tudi uspel, čeprav je moral potrkati na veliko zaprtih vrat, pa še na več slepih gospodov.

Banska uprava je po poslani komisiji, katero je vodil dr. Kovačič, odkupila svet za cesto in ga plačala po 10 par m². Sklenjeno je bilo, da se cesta zgradi z denarjem iz bednostnega fonda. Veliko je prispeval tudi sreski čestni odbor, dokler mu je načeloval dr. Drnovščak. Po zagotovljenih sredstvih se je gradnja začela in tudi dobro napredovala vse do leta 1937, ko so morali z deli prenehati, ker ni bilo od nikjer več denarja. Nekateri gospodje so v svojem nerazumevanju za lokalne potrebe obodili cesto za politično lestvico in so ustavili vsa dela, delavce pa poglani v negotovost.

Ni treba razpravljati o tem, ali je bila ta cesta prometno nujna potreba. Poudariti hočem samo to, da je bilo neko javno delo v onem času radi velike brezposelnosti nujno in edino rešilo. In če je delo napredovalo že tako daleč in požrlo že težke stotisočake, čeprav od sedanjega rezultata nima ničesar korist, je vendar jasno razumljivo, da se bodo iz že pripravljenezi virov porabili dohodki v to svrhu, sicer bo nejevolja prizadete minila in za posledice bodo odgovorni oni, ki to delo sedaj ovirajo.

Pravda zaradi železniške nesreče

Laze, 18. oktobra. Ze lani januarja se je pripetila v Slapnici pri Litiji na križišču železnice in bano-vinske ceste železniška nesreča, a še vedno ni končana pravda, kdo je nesrečo zakrivil.

Posestnik Karel Trebec s Kresniških poljan se je vračal lani 29. januarja domov iz Ljubljane, kamor je peljal voz drv. Ko se je s praznim vozom pripeljal okrog 19. na železniško križišče v Slapnici, je privo-zil v smeri proti Ljubljani tovorni vlak; zgrabil je oba konja in ja razmesaril. Trebec pa je obležal hudo ranjen pod prevrnjenim vozom v jarku. Pri padcu si je Trebec tudi pretresel možgane.

Ljubljanska železniška direkcija je kmalu po nesreči uvedla preiskavo proti železniškemu čuvaju Mihi Rahnetu. Preiskava je dokazala, da je Rahne vestno opravljal svojo službo ter je bil oproščen suma, da ni spustil zapornice na križišču v Slapnici. Toda okrožno sodišče je uvedlo preiskavo proti Rahnetu na podlagi obtožbe državnega tožilca. Po zaslišanju prič pa je državni tožilec umaknil obtožnico. Vendar s tem vprašanje železniške nesreče še ni bilo rešeno; Trebec je vložil civilno tožbo proti Rahnetu in zahteval 19.000 din odškodnine, ki jo je utrpel na razbitem vozu, ubitih konjih in zaradi svojega zdravljenja.

Pred malim senatom v Ljubljani je bil Rahne oproščen. Trebec je trdil, da zapornice niso bile spuščene ter da se je samo leznicke in sodne komisije so končno ugo-varjali tega pripetila nesreča. Stevilne žetovile, da Rahnetovih konj ni zgrabil lo-komotiva, temveč šele deveti vagon. Oje je udarilo šele v ta vagon. V preiskavi so tudi upoštevali možnost, da zapornice ni-sobile spuščene, vendar bi tudi v tem pri-meru voznik ne mogel zapeljati naravnost na križišče, ker je vlak pripeljal prej kakor voznik.

Na podlagi dolgih in dragih preiskav je bil Rahne oproščen, a Trebec se še ni sprijaznil z razsodbo in se je pritožil na višjo instanco.

NADZORNIK V SOLI

V šolo pride nadzornik, se ozre po raz-redu in pravi: — O, če bi mogel zopet sedeti tako »klopi kakor sem sedel nekoč. Potem se pa obrne k najbližjemu učencu in ga vpraša: — Zakaj nisi prišel, da si to želim?

Učenec pogleda nadzorniku naravnost v oči in odgovori: Zato, gospod nadzornik, ker ste že vse pozabili, česar ste se takrat naučili.

NEZAZELJENA IGRA

Pojdi Mihec. Igrala se bova očka in mamo.

Igrajva se raje kaj drugega, saj ni treba, da bi se morala vedno prepirati.

Prva izjava Hora Belisha

V enem letu bodo imeli Angleži na fronti toliko vojakov kakor Francozi

V enem letu bomo imeli na fronti toliko vojakov kakor Francozi, je izjavil angleški vojni minister. Poseben dopisnik pariških listov Paul Godeaux je bil pred dnevi sprejet v Londonu v vojnem ministertvu. Angleški vojni minister Hore Belisha je dopisnika prijazno sprejel in mu odgovoril na vsa vprašanja. To je bila od prve vojne prva izjava angleškega vojnega ministra francoskemu novinarju.

Ali ste prišli po vojne novice v London? Je vprašal smeje Hore Belisha dopisnika v lepi francščini, no, odslej boste imeli takih novic dovolj na razpolago. Prijazen ministrov nagovor je dopisnika vzpodbudil, da je ministru pokazal članek v »Timesu«, v katerem je pariški dopisnik lista napisal, da so bili Francozi zelo presenečeni, ko so čitali, da bodo v Angliji kmalu poklicali pod orožje od 20. do 22. leta stare za vojaško službo sposobne Angleže, kajti v Franciji so vsi do 45. leta že od 1. septembra pod orožjem.

— Mi ne moremo vpoklicati vseh obveznikov hkrati, je pojasnil Hore Belisha, ne bi jih mogli vse opremiti in jih izvežbati, zato jih kličemo postopoma. Toda v enem letu bomo imeli na fronti toliko vojakov kakor Francozi.

V nadaljnjem razgovoru je Belisha izrazil svoje zadovoljstvo sprico uspeha prevoza angleških čet in vojnega materiala iz Anglije v Francijo. Nekaj kanonov nam je padlo pred dnevi pri nakladanju v morje, je pripomnil z nasmehom angleški vojni minister, a smo jih vse izvežbali zopet iz morja, sicer pa je šlo vse v redu brez večje nesreče. Minister je nadalje povedal, da se je prostovoljno prijavilo v vojsko več tisoč bivših oficirjev, ki so se že borili med svetovno vojno v Franciji. Na fronto so odšli tudi že prvi angleški vojni poročalci. Njih poročila bo vsak dan prenašalo v London posebno poročevalsko letalo.

Pred odhodom je minister opozoril dopisnika na veliko oljnatno sliko v dvorani vojnega ministertva. Naslikal jo je Oliver. Slika predstavlja kralja Jurija V., ko se je prvič srečal v spremstvu vojvode Connaughtskega in sedanjega vojvode Windsorskega s predsednikom francoske republike Poincaréjem, katerega sta spremljala general Joffre in vojni minister Viviani. V stranski skupini oficirjev na sliki je dopisnik opazil mladega polkovnika od generalnega štaba. Hore Belisha je pripomnil, ko je videl, da se je dopisnik zavrnil, ko je videl, da to je vaš veliki Gamelin, ki bo nekoč v sredini na neki podobni sliki, katera bo visela v angleškem vojnem ministertvu.

Narodno premoženje Amerike

Iz New Yorka poročajo, da znaša po zadnji statistiki Urada za proučevanje narodnega gospodarstva premoženje Zedinjenih ameriških držav 322 milijard dolarjev,

to je okoli 18.000 milijard dinarjev. Leta 1929 v dobi velike gospodarske konjunkt-re in prosperitete je znašalo narodno premoženje Amerike 353 milijard dolarjev, ob pričetku velike gospodarske krize, ki je začela ves svet l. 1932, pa je znašalo ameriško narodno premoženje samo 287 milijard dolarjev.

Trtje kot pogonska snov

Povsod tam, kjer so večji vinogradi, ostane po obrezovanju pogonjok mnogo trtnega lesa, ki vinogradniki navadno ne vedo kam bi z njim, zlasti če so vinogradi veliki. Mali vinogradi s temi trtami kurijo. Povprečno se računa, da ostane na vsak hektar po obrezovanju okrog 1.500 kg trtja. V Nemčiji so napravili že mnogo poskusov, ki naj bi pokazali, kako bi se dalo to trtje s pridom uporabiti. Uspehi so zelo zadovoljivi.

Ce računamo, da ostane v Franciji po vinogradih okrog 120.000 ton trtja, je jasno, da so ti poskusi, čeprav zaenkrat še dragi, zelo važni. Zdjaj trtje ne mečejo več proč, temveč kurijo z njim, ali pa ga uporabljajo v obliki oglja za motorje na pogon s plinom iz lesa. Točni računi so pokazali, da lahko nadomesti 100.000 ton trtja blizu 70.000 ton bencina. Zanimivo je, da so produkcijski stroški te moderne pogonske snovi za polovico nižji.

Kako hitro raste sloni

Zverinjak Hellabrunn v Münchenu izdaja revijo »Das Tier und wir«. V eni izmed letošnjih števil se govori med drugim o treh afriških slončkih, ki so prišli v zverinjak že leta 1931 in so zdaj že povsem udomačeni, pa tudi precej večji kakor so bili takrat. Mladčice so ujeli lovci alfeldske trgovine z divjimi živalmi Ruhe in sicer v Srednji Afriki južno od Čadskega jezera ob reki Šari. Bil je samček in dve samički in lovci so sklepali, da jim je 6-8 mesecev. Ko so po dolgi poti prišli vsi trije mladčki končno v Hellabrunnski zverinjak so jih izmerili in ugotovili, da so visoki po 80 cm.

V enem letu so vsi trije mladi sloni zrasti za polovico, tako da so bili visoki že

viljon, kjer so se jeli roditi novi stroji in nove naprave. Čez dve leti je bil to že svet zase, kjer sta delala dva inženirja, Heran in Paulus. Stara mojstrova učenca. Heran je bil že oženjen, imel je otroka — deklico, Paulus, krepak mož tridesetih let, je bil pa še samec.

Raven ljudi se z leti ni dvignila. Pač se je pa dvignilo kovinsko in stekleno gradivo — skrivnostni aparati — vse samo v lastno Havalovo zabavo. Ne... svetu ne da ničesar več. Svet je menda proklet... Morda bi s tem storil novo zlo.

Tudi Zdenka je pogosto priletela sem liki metuljček, kajti njena domišljija je lahko skakljala tu po največjih presenečenjih, kar jih je sploh mogoče povzročiti.

Taka je bila palača Krona šest dni pred izbruhom vojne.

Havel je sedel pri oknu in zrl v temo. Tam daleč nekje je počila raketa in se razpršila v svetlobno besedo: Vojna.

Havla je zdrnilo to iz globokih misli. Zobje so mu zaškrtali in zdelo se mu je, da je njihova belina grozeče kriknila.

4.

Palača Vojnega konzorcija.

Stala je sicer v starem Berlinu, toda izbrala si je bila vsaj ulico Unter den Linden. Sedemindvajset nadzemnih nadstropij in šestnajst podzemelj. To je bilo mravljine, ki je kazalo pot vsej Evropi. Obrambna vojska, strokovni laboratoriji za vojne izume, volunske pisarne, informacijski oddelki vsega sveta, tisk, reklama, oddajne šifrirne stanice, varni zakloni, bočni hangarji s premičnimi stenami.

To je bil mozeg in stebel organizacije vse vojne Evrope.

Na čelu je stalo samo trideset ljudi. To je bil Vojni konzorcij. Maršal Symptom, Heinz in Erwein — trije izmed tridesetih so tvorili Vojni svet, nazvan tudi Svet trojice. To je bilo vrhovno božanstvo. Ti trije tu so pomenili enega samega človeka. Ti trije so bruhali povelja po vsej Evropi. Mezinec teh treh je bil več nego dve brigadi težkega topništva.

V zgodovini Vojnega konzorcija — trajal je samo sedem let in bil je diktatorski izsiljen prav po teh treh — ni bilo primera, da bi se ne sporazumeli v svojih dejanjih. V tem je bila njihova sila in njihov strah, kajti drug drugega so se bali bolj nego hudice. Toda vsem trem skupaj se ni bilo treba bati nikogar.

Symptom — koščena brada, orlovski pogled in čelo kakor obok Hrama modrosti. Diktator. S pestjo liki železo. Z besedami, ki so znale moriti in oživljati milijone.

Heinz — vsakdanji vtis povprečnega človeka, skritega za debelimi stekli naočnikov, genijalen strateg. Zgodovino vojne od Hanibalovih časov je imel v mezinu kar tako mimogrede tako podrobno, kakor da jih je vodil sam. Njegova bistrovost je bila čudovita in odločitve so prihajale kakor strele.

Erwein — samo vedel je vse, kar se je kje godilo, poznal je ljudi ter politične, gospodarske in narodnostne razmere vsake hotentotske vasice. Njegova drobna postavica se je zdel skoraj groteskna, vendar pa je znal točno napovedovati ter odkrivati tajne želje ljudi in narodov. Za poročevalsko službo je znal pridobiti najposobnejše ljudi.

Lev Vladyka:

MOŽ, KI JE UGASNIL SOLNCE

FANTASTIČEN ROMAN

Tako je bilo vse končano. Ostalo ni bilo nič... Celo Alois je dobil dopust za nedoloben čas, morda za vedno.

To je največji problem za nesrečnega človeka. Ne imeti ničesar, na kar je treba položiti roko, s čimer je treba boriti se. Opuščena pisarna je ostala za njim liki grob. Saj je vendar ljubil vse te vijake, kolesca in ročaje. To mu je vedno bolj stiskalo vrat... in pred njim je visela kot edini izhod iz vsega tega strma pot k samomoru. Otepal se je te misli, da so ga možgani boleli, pa vendar ni mogel zmagati. Izgubil je bil vse, kar je imel, in ničesar ni bilo pred njim, kamor bi mogel usmeriti svoje korake.

In tedaj je stopila v to puščobo Zdenka. Bilo je, kakor da je udarila strela. Dnevi so postali radostnejši.

V vsaki starosti ima človek pravico do določenega življenja, ki nikogar nič ne briga, razen enega... ali enega. Zakaj bi to ne moglo biti, ko je človek star petindevetdeset let? Zlasti zato, ker je bilo to prvič... Zares prvič.

V rdečastih oblakih je tekel čas neverjetno hitro in program nadaljnjega življenja je bil določen skoraj v petih minutah.

Zgradi si krasno vilo v gozdu na Češkomoravski planoti... med tistimi bujnimi in filozofskimi go-

zdovi, kjer razmišljajo celo ptice. Okrog nje uredi velik park... ustanovi si kraljestvo na zemlji. In program? Biti srečen.

Havel je bil prav zdaj prepričan, da je to najvažnejši program sveta.

Vila je zrasla iz tal. Dal ji je ime »Krona«.

Osemnadstropni stolpec s prečnim stolpičem na vrhu, ves iz symptom stekla. Znotraj je bila prozorna liki kristal, od zunaj kakor motno steklo, da ni mogel nihče pogledati v njo. Vse stene so se dale sukati po krogih temeljev poedinih nadstropij, da si lahko odprli tri četrtine vse površinske ploskve.

Prizemlje — garaže s hangarji, od koder so mogla letalca smukniti naravnost na betonsko ploščo, miniaturno letališče.

Ostalih sedem nadstropij je bilo samo za srečo Zdenke in Havla.

Krasne zbirke slik, kipci, vodometi, radijske koncertne dvorane, projekcijske radijske stene, kino, ritmična dvorana... In množica drugih stvari... Skratka malo kraljestvo, kakršno je mogel Havel čim prej priklicati na ta svet.

Okrog vile se je razprostiral park, obsegajoč dobrih pet kvadratnih kilometrov, spretno urejen in izpremenjen v pravi raj na zemlji. Tu šele je stala stanovanjska hišica za dva vrtnarja, za dva pilota, šoferja in tehničnega upravitelja vseh naprav.

Tu sem se je naselil Havel na dan svoje poroke, približno pol leta po dnevu, ko se je bil seznanil z Zdenko.

Dnevi so hiteli in bili so vedno daljši. Stara Havlova ljubezen do življenja in izpremenjenosti je žgala vedno huje. Že leto dni po nastanitvi v Kroni je stal sto korakov dalje napol podzemni pa-